

Hemnes kommune
Tekniske tjenester
Sentrumsveien 1

8646 KORGEN

Hemnes kommune	
Saknr. 15/777	Dok.nr.
Mottatt 29 JUN 2015	
Saksbeh. HO	Avd. PLA Kopi KA
Arkiv Kol & 30	
Til Orient./Behand.	Eksp.

Deres ref: 15/00777~2
Vår ref: 2015/120973
Dato: 23.06.2015
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

HØRINGSUTTALELSE TIL PLAN FOR SNØSKUTERLØYPER I HEMNES KOMMUNE

Viser til plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune med forskrift.

Mattilsynet kommer med sin uttalelse med bakgrunn i at en av løypetraseene er plassert i vanntilsigsområde for Bjerka vannverk og at flere traseer berører nedslagsfelt og drikkevannskilde for Bleikvassli vannverk. Vi ser at dette er forhold som Hemnes kommune har tatt med i konsekvensutredningen for snøskuterløyper.

Mattilsynet kommer med sin uttalelse i henhold til følgende:

Drikkevannsforskriften

Forskrift av 04.12.2001 nr. 1372 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) § 4 sier at det er forbudt å forurense vannforsyningssystem og internt fordelingsnett dersom dette kan medføre fare for forurensning av drikkevannet. Et vannforsyningssystem består av: vanntilsigsområde, vannkilde, vannbehandling, vannbehandlingsanlegg, transportsystem og driftsrutiner.

I tillegg krever § 14 at det skal planlegges og gjennomføres nødvendig beskyttelse av vannkilden for å forhindre fare for forurensning av drikkevannet. Det skal også finnes minimum 2 hygieniske barrierer i vannforsyningssystemet.

For Bleikvassli vannverk er drikkevannskilden regnet som første hygieniske barriere mot mikroorganismer. Dette muliggjør en enkel 2. barriere gjennom UV-desinfeksjon. Når det gjelder kjemiske og fysiske forurensninger finnes det ingen andre barrierer enn å forhindre forurensninger gjennom å vise aktsomhet i aktiviteter ved/på kilden og i nedslagsfeltet. Analyser av råvannet viser god råvannskvalitet, og det er vannverkseiers ansvar å sørge for å opprettholde denne i og med at Bleikvassli vannverk er godkjent med 1. hygieniske barriere i vannkilden. Bleikvassli vannverk forsyner 121 husstander, 11 fritidseiendommer, gårdsbruk, skole og barnehage med drikkevann.

Bjerka vannverk har to hygieniske barrierer mot mikroorganismer i vannbehandlingen, men for kjemiske og fysiske forurensninger er forholdene de samme som for Bleikvassli vannverk, dvs forhindre forurensning gjennom å vise aktsomhet i aktiviteter ved/på kilden og i nedslagsfeltet.

Bjerka vannverk forsyner 269 husstander, 5 fritidseiendommer, gårdsbruk, overnattingsvirksomhet, næringsmiddelvirksomhet (bla Nortura), skole og barnehage med drikkevann.

Nasjonale mål for vann og helse

Nasjonale mål for vann og helse ble vedtatt av regjeringen 22.mai 2014.

Følgende målsettinger er av betydning i denne saken:

- Drikkevannskilder skal gjennom prosesser etter relevant regelverk beskyttes mot forurensninger slik at behovet for vannbehandling til drikkevann blir minst mulig.
Eksempel på tiltak: Sørge for at drikkevannshensyn blir ivaretatt gjennom planprosesser og tillatelser etter relevant regelverk. Kontroll med forurensningskilder.
- Vannforekomster som benyttes til vannforsyning og matproduksjon skal så godt som mulig beskyttes mot tilførsel av forurensninger slik at brukerkonflikter kan unngås.
Eksempel på tiltak: Inntakspunkter for vann til drikkevann eller jordbruksvanning skal plasseres slik at plassering og vannbehandling til sammen gir trygt vann til formålet.
- Vannressursene skal beskyttes så godt som mulig mot forurensninger. Beskyttelsen skal være tilstrekkelig i forhold til de interessene som er knyttet til bruken av vannet.
Eksempel på tiltak: Behovet for å regulere ferdsel på drikkevannskilder, både sommer og vinter, bør vurderes.

MATTILSYNET HAR FØLGENDE KOMMENTARER TIL LØYPETRASEENE:

Løypestrase 3, over Tustervatnet:

Råvannsinntaket til Bleikvassli vannverk ligger i Tustervatnet. En del av løypestrase3 går langs isen på Tustervatnet. Økt motorisert ferdsel på vannkilden øker aktiviteten i området og dermed faren for forurensning. En av farene er kjemisk forurensning (petroleumsprodukter), som Bleikvassli vannverk ikke har barrierer mot per i dag. Spesielt kritisk er ferdsel i nærheten av inntaket. I praksis utgjør Røssvatnet med tilhørende nedslagsfelt kilden for Bleikvassli vannverk. På grunn av vannkildens størrelse og påregnet fortynningseffekt utgjør ikke ferdsel på selve Røssvatnet noen stor risiko, men Mattilsynet stiller seg negativ til den delen av løypestraseen som går på Tustervatnet på grunn av at vanninntaket ligger her og krever en særlig beskyttelse. Dette for å sikre at kilden kan defineres som 1. hygieniske barriere og ytterligere rensing ikke er påkrevd.

Mattilsynet mener at løypestraseen på Tustervatnet ikke må anlegges.

Løypestrase 10, Bjerka-Store Målvatn

En del av løypestrase 10 går gjennom nedslagsfeltet til Bjerka vannverk. Ca 1-1,5 km ovenfor kilden krysser løypestraseen noen tilførselsbekker til vannkilden. Økt motorisert ferdsel i nedslagsfeltet øker aktiviteten i området og dermed faren for forurensning. Som tidligere nevnt har Bjerka vannverk ingen rensing som kan fjerne kjemisk forurensning (petroleumsprodukter). Avstanden til vannkilden vil gi en fortynningseffekt av eventuell forurensning, men Mattilsynet tilrår at traseen legges slik at den ikke berører nedslagsfeltet. Eventuelt må det lages til broer over tilførselsbekkene slik at en hindrer at motorkjøretøy havner ned i tilførselsbekkene. I tillegg må en unngå fylling av drivstoff i nedslagsfeltet og brukere av området må informeres om at de befinner seg i et nedslagsfelt og at det må vises aktsomhet i bruk av området.

Med hilsen



Hilde Myren
fungerende avdelingssjef



Line Kristin Lillerød vann
Seniorinspektør

Kopi til: Hemnes kommune, kommunalteknikk drift v/ Kent Andreassen



Statens vegvesen

Hemnes kommune
Sentrumsveien 1
8646 KORGEN

Hemnes kommune	
Saknr. 15/777	Dok.nr.
Mottatt 06 JUL 2015	
Saksbeh. He	Avd. PLW Kopi
Arkiv K01 830	
Til Orient./Behand.	Eksp.

Behandlende enhet:
Region nord

Saksbehandler/innvalgsnr:
Sesselja Jonsdottir -

Vår referanse:
2014/019240-005

Deres referanse:

Vår dato:
03.07.2015

Uttalelse - plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune med forskrift

Vi viser til eposter, datert 3. og 5. juni 2015, der vi inviteres til å gi høringsuttalelser til kommunedelplan for motorferdsel i utmark og vassdrag, samt forskrift om bruk av motorkjøretøy i snødekt utmark og på islagte vassdrag, og plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune.

Saksopplysninger

Vi mottok brev, datert 13. februar 2014, vedrørende varsel om planoppstart, og vi kom med våre innspill i brev, datert 24. mars 2014. Som kjent trakk Klima- og miljødepartementet tilbake forsøksordningen som skulle gi kommunene adgang til å etablere snøskuterløyper for fornøydelseskjøring i perioden 2014-2018. I stedet ble det sendt ut høringsforslag, datert 10. juli 2014, om endring av motorferdselloven med tilhørende forskrift for adgang til å etablere kommunale løyper for snøskuterkjøring. Lovsaken er nå ferdigbehandlet og sanksjonert i statsråd. Endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag m.v. trådte i kraft 19. juni 2015, se link: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2015-06-19-67>

Vår rolle

Statens vegvesens ansvar i planarbeid er først og fremst knyttet til arealbruk langs riks- og fylkesvegnettet. Vi har også ansvar for å påse at føringer gitt i Nasjonal transportplan (NTP), statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske dokumenter blir ivaretatt i planleggingen.

I denne saken uttaler vi oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Vegvesenet har et særskilt ansvar for trafikksikkerheten, både som forvalter av vegnettet og som fagmyndighet.

Postadresse
Statens vegvesen
Region nord
Postboks 1403
8002 Bodø

Telefon: 02030
Telefaks: 75 55 29 51
firmapost-nord@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Salhusmarka 14
8900 BRØNNØYSUND

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap

9815 Vadsø
Telefon:
Telefaks:

Statens vegvesen jobber nå med en veileder om snøskutersikkerhet. Veilederen vil gi standarder for sikring av snøscooterløyper og av grensesnittet mellom veg og snøskuterløyper. Veilederen forventes å være ferdig i løpet av 2015.

Arealpolitiske føringer for planarbeidet

Det overordnede målet for transportpolitikken i Nasjonal transportplan 2014-2023 er å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling. Det er fastsatt fire hovedmål for framkommelighet, trafiksikkerhet, miljø og universell utforming.

Planforslaget

Vi har følgende merknader til planforslaget, som begrunnes ut fra de tilsendte sosifiler fra kommunen og befarer på stedet:

1. Kryssing av veg

Generelt bør det unngås at snøskuterløyper krysser offentlig veg, men i planforslaget til løypenettet ligger det inne flere krysningspunkt på fylkesvegene i kommunen. Vi har vurdert de fleste krysningspunktene som akseptable ut fra ÅDT (årsdøgntrafikk), fartssone og krav til sikt, men gjør spesielt oppmerksomt på at kommunen må sikre at skog eller terreng ikke hindrer sikt fra løpene og ut på fylkesvegene.

Kryssing av fylkesveg skal skje vinkelrett på vegen og være utformet på en sikker og trygg måte. Detaljkrav til utforming av bl.a. rampe mellom snøscooterløype og veg framkommer i vår veileder som nevnt over.

Alle kryssinger av fylkesveg skal skiltes slik at øvrig trafikk blir gjort oppmerksom på dette. Krav til skilting og forvarsling blir gjort rede for i vår veileder *Fysisk sikring av snøscooterløyper*.

Det er tre kryssinger som vi vurderer uheldige i forslaget:

- a. Kryssing av fylkesveg 324 ved Tortenli krysset må flyttes noe vestover for å sikre sikt.
- b. Kryssing av fylkesveg 323, løype nr. 7, er plassert i bratt bakke fra nord og har dårlig sikt mot vest. Denne kryssingen må flyttes til å sikre sikt.
- c. Kryssing av fylkesveg 291 sørvest for Mølnjtønna må flyttes vestover til høybrekk til å sikre sikt.

I tillegg vurderer vi det slik at avkjørselen fra fylkesveg 291 i Hallvarddalen og til parkeringsplass for løper nr. 3, 5 og 8, ikke tåler mer trafikk uten fysiske tiltak som sikrer sikt. Eventuelt må parkeringsplassen flyttes.

2. Parkeringsplasser

Vi synes det er positivt at kommunen er oppmerksom på og ønsker å legge til rette for godt og stort parkeringsareal ved løpene.

Snøskuterbrukerne må på en sikker måte kunne ta seg ut i snøskuterløypene, og det må derfor tilrettelegges for av- og på lasting av tilhengere samt parkeringsareal for biler og tilhengere på en sikker måte. Vi ønsker ikke situasjoner hvor biler og tilhengere står i vegkant ved riks- eller fylkesveg. Dette vil være trafikkfarlig, både for de som parkerer og for øvrig trafikk.

Parkeringsarealene må fortrinnsvis anlegges på den siden av vegen der snøskuterløypen er.

3. Løyper parallelt med veg

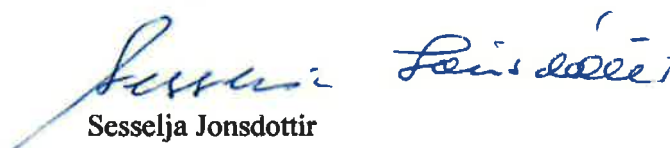
Generelt peker vi på at løyper som går parallelt med veg kan være en sikkerhetsutfordring hvis løypene ligger for nært vegen. Både vegene og snøskuterløypene merkes med stikker med refleks på for at sjåfører lettere skal kunne se hvor veien eller løypa går når det er mørkt eller dårlig sikt.

Konklusjon

Statens vegvesen krever at Hemnes kommune sikrer, i alle tilfelle, fri sikt fra løypene og ut på fylkesveg. Vi tillater ikke utvidet bruk av avkjørsel fra fylkesveg 291 og til parkeringsplass i Hallvarddalen uten at siktkrav er oppfylt.

Vi forbeholder oss retten til å komme med flere innspill senere i prosessen, og eventuelt påklage et vedtak dersom vår tilråding ikke blir tatt til følge

Plan- og forvaltningsseksjonen, Helgeland
Med hilsen



Sesselja Jonsdottir
rådgiver

Kopi: Nordland fylkeskommune
Fylkesmannen i Nordland



Hemnes Snøscooterforening

Hemnes kommune
v/ Håkon Økland

Bjerka 16. august 2015

Høringsinnspill til: Plan for snøscooterløyper i Hemnes kommune.

Hemnes Snøscooterforening har i styremøte den 30. juli utarbeidet foreningens innspill til løypeforslagene og forskrift.

Hemnes Snøscooterforening har gjennom dialog med grunneiere, lokalkjente og brukere av løyper og de områdene som berøres av løypeforslaget, fått flere henvendelser på korrigeringer eller merknader som vi også tar med i vårt innspill.

Hemnes Snøscooterforening mener at det er viktig å ha med seg at de fleste av løypeforslagene har vært etablert og brukt gjennom mange år, uten at det har vært de store konflikter, hverken med friluftsliv eller reindrift.

Et viktig moment med etablering av et løypenett i Hemnes kommune er at snøscooterkjøringen nå tar et skritt mot ordnede forhold. I ulike debattfora hevder mange at løypenettet som er forslått båndlegger store områder av Hemnes kommune, en påstand som visere mangel på kunnskap om hvordan praksis med handikap dispensasjoner fungerer i dag.

Hemnes Snøscooterforening mener at etablering av et løypenett med den forslåtte endringen av praksis for dispensasjoner vil redusere omfanget av motorferdsel i Hemnes i betydelig grad.

Hemnes Snøscooterforening mener også at næring er lite vektlagt i konsekvensutredningen, i Hemnes kommune er det flere aktører som med etablering av et velfungerende løypenett kan utvide både sesong og virksomhet.



2006, Statens kartverk, Norway. LIC_899, Belanor ID899

300 m
GPS-kartdetalj



Hemnes Snøscooterforening

Merknader til løypene.

Løype 1 - Bjerkadalen - Gresvatnet.

Denne snøscooterløypa har eksistert siden begynnelsen av 70-tallet, siden slutten av 80 tallet som isfiskeløype og har i denne perioden vært mye brukt til rekreasjon og isfiske. Med så pass lang historikk er de fleste konflikter kartlagt og erfart.

Hemnes Snøscooterforening har en merknad til trasevalg med bakgrunn i tilbakemelding fra lokalkjente. Årets snøforhold ved sporing av løypene var spesiell og vi har fått tilbakemelding at under normale snøforhold vil det bli et problem etter denne traseen ved Klemetlia.

Hemnes Snøscooterforening ber om at trasekart endres litt ved Klemetlia, løypa bør vinkle av ved Sørskarbekken, løypa legges nærmere vatnet og så opp ved kraftstasjon og inn på veien igjen. Vi har også fått tilbakemelding på at råka fra den nye kraftstasjonen er svært variabel og omfatter et større område enn først antatt ved befarings.

Kartutsnitt vedlegges.

Løype 2 - Tverrå - Kjennsvatnet

Løypa har vært isfiskeløype fra tidlig 70-tall og frem til 2013. I brev fra fylkesmannen i forbindelse med fornyelse for godkjenning av løypa i 2012 vises det blant annet til brev fra Ildgruben reinbeitedistrikt:

«Reindriftsforvaltningen Nordland har i e-post til fylkesmannen uttalt at Ildgruben reinbeitedistrikt har vært fornøyd med hvordan motorferdselen har foregått.»

I Hemnes kommune sitt tilsvarende svar til fylkesmannen vises det til at løypetraseen har vært brukt gjennom mange år og at det ikke har kommet en eneste klage eller protest til kommunen fra noen.

Hemnes Snøscooterforening har i forhold til dette løypeforslaget to innspill:

For å begrense konflikten med skigående opp anleggsveien anbefales det å merke en brukt trase for skiløpere langs Middagstuva og til Mørkbekken. Løypetrase kan eventuelt vinkles i Mørkbekklia slik at det i større grad blir en kryssing i stede for langsgående løype mellom skiturister og snøscooter.

Dette bidrar til konfliktredusering for både løype 2 og 7.



Hemnes Snøscooterforening

Men erfaringsmessig vet vi at skigående ofte følger scooterløypene, det er kun de mest ihuga motstanderne som trækker spor på siden, men da har de i alle fall et valg.

Løype 3 - Bleikvasslia - Tustervatnet - Røssvatnet - Tengvassdalen(riksgrense)

Store deler av denne løypetraseen har også lang historikk som scooterløype. Isen på Røssvatnet har siden 70-tallet vært brukt som ferdselsvei med snøscooter for både fastboende og hyttefolk.

Etter endring av motorferdselloven i 1983 ble ferdsel på Røssvatnet videreført gjennom bruk av § 6 dispensasjoner der alle som søkte fikk dispensasjon for kjøring i forbindelse med isfiske. Med bakgrunn i det har det vært fri ferdsel på isen på Røssvatnet og det har ikke vært noen merket eller staket løypetrase.

Selv fylkesmannens miljøvernavdeling i Nordland har akseptert denne løsningen ut fra Røssvatnets størrelse og betydning.

Hovedutfordring for denne løypetraseen er å få en fornuftig og lovlig tilknytning fra alle hyttene og inn på traseen. Dersom løsningen for Røssvatnet ikke blir en videreføring av generell dispensasjonspraksis ser vi for oss at løypen endres noe.

Hemnes Snøscooterforening ber derfor at løype 3 og løype 4 ses under ett og endres noe.

Merknad: Det opplyses i konsekvensutredningen at det er permanent sperregjerde ved Granheim, dette gjerdet ligger nede på marka da pålene er fjernet.

Løype 4 legges nærmere Hjartfjellet ved at den i større grad følger kommunegrensen og følger landet inn mot Tjedarskarelv. Her har Hemnes Snøscooterforening i samarbeid med Steikvasselv hytteforening en grillhytte som benyttes som varmebu ved isfiske og som rasteplass. Området er også mye brukt ved isfiske.



Hemnes Snøscooterforening

Løype 5 – Bleikvasslia – Kongsdalen – Røssvatnet

Dette er også en løype som har eksistert siden tidlig 70 tallet, om ikke før det. Brukes i hovedsak av lokalbefolkningen i Bleikvasslia og Kongsdalen som gjennom denne traseen får adkomst til Røssvatnet.

Hemnes Snøscooterforening mener det bør vektlegges at denne traseen gir økt mulighet for handel og næring i Bleikvasslia gjennom bensinsalg og kafedrift.

Løype 6 – Straumen – Kjerringnes, tilkoblingsløype til Hattfjelldal ved Tustervassstraumen.

Ingen merknader.

Løype 7 – Leirbotn – Brygfjelldalen – Bleikvatnet – Skardet

Viser til avbøtende tiltak som for løype 2 vurderes, nemlig å skilte/ kjøre opp en alternativ trase for skiløpere som skal opp til Rabot hytta.

Hemnes Snøscooterforening registrerer at trase i forslaget er endret i forhold til sporet trase, der vi etter ønske fra lokalbefolkningen i Bleikvasslia la trase ned til Grønnvatnet for å gi adkomst til isfiske.

Det bør også vurderes om krysset for løypene bør legges på land ved Svartåsneset.

Et løypekryss er ofte et naturlig stopppunkt og det kan ved dårlige føreforhold blir et problem å stoppe på is.

Løype 8 - Bleikvatnet - Bleikvassli sentrum

Det bør vurderes om krysningen mellom løype 8 og løype 3 kan flyttes nærmere sentrum, slik det ser ut på kartet må de som kommer fra Bleikvatnet kjøre en omvei dersom de skal inn til sentrum.



Hemnes Snøscooterforening

Løype 9 - Tustervatn dam - Korgfjellet

Dette er den eneste løypetraseen som ikke har vært etablert på samme måte som de andre løypene.

Hemnes Snøscooterforening har forståelse for at friluftsjnteressene er bekymret for at området skal bli «scooterområde», men mener samtidig at på bakgrunn av informasjon fra de lokalkjente som har vært med på sporlegging, og som også har hatt oppgaver i området i forbindelse med reindrift, at traseen i liten grad berører de områdene som skituristene benytter.

Det legges opp til store begrensninger for denne traseen, begrensningene med at løypa skal være stengt i helgene fra 1. mars gjør at hensikten med løypa, som i utgangspunkt var for å styrke næringsaktiviteten på Korgfjellet og å sikre et interkommunalt løypenett mellom Vefsn og Hemnes blir borte. Februar er ikke den helt store sesongen for turkjøring og for Korgfjellet Kro er det helgene som er inntektsgrunnlaget.

Hemnes Snøscooterforening mener at dersom de store begrensningene for løypetraseen blir gjennomført kan løypa nesten like godt tas ut.

Drift og vedlikehold av denne løypetraseen er krevende, både ut fra lengde og terreng og å legge så mye ressurser for en trase som kun vil være åpen i februar måned ser vi som lite hensiktsmessig.

Hemnes Snøscooterforening foreslår derfor at løypa får en prøveperiode på 2 år, dersom det viser seg at konfliktene med friluftsjnteressene er for store kan begrensninger innføres. Stenging i forhold til reindriften ser vi på som uproblematisk.

Merknad:

Det bør ses på om det er mulig å legge traseen mer direkte mot parkering på Sørhågen, gjeldende sporing går inn på gamle E6 ved Preikstolmoen, noe som kan gi konflikt med friluftsjnteressene da dette punktet ofte er løypestart.

På grunn av åpne bekker ved sporlegging og at det er mye skog inn mot parkeringen ble gjeldende spor lagt.



Hemnes Snøscooterforening

Løype 10 - Bjerka - Store Målvatn

Dette er også en løype som har vært brukt helt siden de første hyttene kom i Seljelia hyttefelt på Målvatnet.

Denne traseen har to hensikter, å redusere problemene med parkering i Bjerkadalen, selv etter bygging av en kommunal parkering er det fortsatt store problem med parkering og adkomst i høgsesongen.

Den andre hensikten er at den gir bedre mulighet for scooterturisme, scooterutleie med base på Bjerka, i tilknytning til både Bjerka Maskin & Scooter og Bjerka Camping.

Krav til saksbehandling ved endring av trase.

Hemnes Snøscooter mener det bør avklares hvor store avvik fra foreslått trase løypene eventuelt kan flyttes. En del av løypeforslagene har vært etablert og kjørt gjennom mange år og fungerer godt uavhengig av snø og vindforhold. En del av de nye traseene er sporet nå i vinter, og med en vinter med spesielle snøforhold i fjellet.

Det vil derfor være aktuelt med tilpassinger av løypenettet, både i forhold til sikkerhet og god fremkommelighet og funksjon.

Statens Vegvesen har gitt ut en veileder for etablering og merking av løypenett og målsettingen for løypenettet i Hemnes må være at våre løyper skal være i tråd med veileder.

Dersom det fastsettes en klar grense for hvor mye en løype kan flyttes vil det forenkle prosessen når dette eventuelt må gjøres.

Lokal tradisjon, bolyst og friluftsliv.

Hemnes kommune kan med rette kalles en snøscooterkommune, med et stort antall fritidsboliger rundt våre utbygde vassdrag har ferdsel med snøscooter vært vanlig i Hemnes gjennom lang tid. For oss som driver med denne form for rekreasjon og friluftsliv bidrar snøscooteren til bolyst, lokal friluftsopplevelse og trivsel.

Dette er et moment som konsekvensutredningen ikke har tatt med. For mange er denne formen for friluftsliv helsefremmende og like verdifull som skituristens.



Rana Zoologiske Forening
Norsk Ornitologisk Forening,
Rana lokallag

Postboks 1301, 8602 MO I RANA



Hemnes kommune
Tekniske tjenester

E-post: haakon.okland@hemnes.kommune.no

Mo i Rana, 17. august 2015

HØRINGSUTTALELSE – KOMMUNEDELPLAN FOR MOTORFERDSEL I UTMARK OG VASSDRAG (VINTERPLAN), OG FORSKRIFT OM BRUK AV MOTORKJØRETØY I SNØDEKT UTMARK OG PÅ ISLAGTE VASSDRAG I HEMNES

Det vises til åpen høring av ovennevnte temaer kunngjort på Hemnes kommunes nettsider med utsatt høringsfrist 17. august 2015.

Dette er en felles uttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening, Rana lokallag (NOF, Rana lokallag) og Rana Zoologiske Forening (RZF). Sistnevnte organisasjon er et lokallag innen Norsk Zoologisk Forening. Begge lagene har, til tross for navnene, store deler av Nord-Helgeland som sitt aktivitetsområde, ikke minst Hemnes.

HØRINGSPROSESSEN

Vi setter pris på at høringsfristen ble utsatt med rundt to uker. Det var likevel først i forrige uke vi ble klar over at dokumentene som var lagt ut på kommunens hjemmeside ikke omfattet det kanskje mest sentrale elementet i hele høringen – nemlig vedlegget til saksframstilling for Formannskapet som inneholder kart med forslag til forvaltningssoner og åpent løypenett. Vi har likevel via andre kanaler mottatt både et kart som viser forslag til løypetraseer (traseene nummerert), *Plan for snøskuterløyper Planbeskrivelse* (11 sider + karter; udatert) og *Plan for snøskuterløyper Konsekvensutredning* (60 sider; udatert). Vi finner det underlig at kommunen kan invitere til åpen høring uten at disse helt sentrale dokumentene er gjort tilgjengelig på samme vis som dokumentene det faktisk var lenket til under presentasjonen av høringen.

Når dette er sagt vil vi likevel framheve at det synes å være gjort et grundig arbeid i forbindelse med konsekvensutredningen.

KOMMENTARER TIL KOMMUNEDELPLANEN

Våre foreninger er naturlig nok mest opptatt av at et løypenett skal ta tilstrekkelig hensyn til dyreliv som kan bli påvirket av skutertrafikk, i første rekke da fugler og pattedyr. Det innebærer at vi i denne sammenheng ikke er så opptatt av arter som ikke har tilhold her i skutersesongen. Rent generelt vil vi framheve følgende arter og situasjoner som spesielt viktige å ta hensyn til når skutertraseer skal vurderes:

- Hekkelokaliteter for kongeørn og jaktfalk (disse artene innleder hekkingen mens det ennå pågår skuterkjøring)
- Spillplasser for storfugl (relevant bare for de delene av løypenettet som befinner seg under skoggrensen)
- Hiområder for fjellrev og jerv (også historiske lokaliteter bør tas i betraktning)
- Trekkruter og vinterbeiteområder for hjortevilt, særlig elg

I tillegg bør det også tas hensyn til eventuelle særlig sårbare løsmasseavsetninger og rabbevegetasjon. Skuterkjøring på tynt snødekke vil trolig kunne skade den underliggende vegetasjonen.

Konfliktmatrisen (Tabell 1 i planbeskrivelsen, punkt 3.1 i konsekvensutredningen) har angitt seks av de ti traséalternativene under betegnelsen «Uakseptabel konflikt» om ikke konfliktreduserende tiltak kan iverksettes. Vi har ikke tilstrekkelig lokalkunnskap om de ovennevnte temaene i Hemnes til å kunne si i hvilken grad disse hensynene er trukket inn i konsekvensvurderingene. Vi registrerer at det for de fleste traséalternativer som i hovedsak går over land er anført «Det er registrert funn i Nordlands-atlas som er unntatt offentlighet». Vi kan bare anta at dette fanger opp de artene vi har pekt på som spesielt viktige å ta hensyn til. Uten kunnskap om hvor det for eksempel er reirplasser for kongeørn og jaktfalk langs de ti foreslåtte traséalternativene finner vi det imidlertid ikke forsvarlig å «anbefale» noen av alternativene.

Dersom kommunen besitter denne kunnskapen og bevisst har valgt å holde en lav profil omkring det, bifaller vi strategien. Det bør da gjøres en nærmere avskalling av alternativer i en intern prosess. Etter vårt syn er det i utgangspunktet lagt opp til et så vidt favnende løypenett at det ikke er urimelig om enkelte alternativer faller helt ut.

KOMMENTARER TIL FORSLAGET TIL FORSKRIFT

Vi har ingen kommentarer til forslaget til forskriftstekst. Dersom enkelte løypealternativer tas ut av planen (jf. forrige avsnitt) vil dette kunne få betydning for opplistingen i § 3 punktene h) - l).

Vennlig hilsen



Per Ole Syvertsen
Leder, NOF, Rana lokallag og RZF



Hemnes Turistforening
Sentrumsveien 17
8646 KORGEN

Korgen, den 16. august 2015

Hemnes Kommune
8646 Korgen

Åpen høring av plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune med forskrift om kommunalt løypenett – uttalelse fra Hemnes Turistforening

Styret i Hemnes Turistforening (HTF) behandlet den 13. august 2015 forslaget til løyper for fornøyleskjøring med snøskuter endelig, og vedtok uttalelse som lagt ved. Styret i HTF håper at uttalelsen blir lagt vekt på for å sikre interessene for det tradisjonelle friluftslivet, og HTFs mulighet til å fortsatt drive et godt hyttetilbud til skigåere i Okstindan.

Med vennlig turhilsen fra

Svein Arne Bryggjeld
styreleder i Hemnes Turistforening
www.hemnesturistforening.no

Generelt om Hemnes Turistforenings tilbud i Hemnes Kommune

Hemnes Turistforening (HTF) er ei medlemsforening tilsluttet Den Norske Turistforening (DNT) med opp mot 400 medlemmer. Samlet sett har DNT over 260.000 medlemmer, og disse har de samme fordelene som våre lokale medlemmer ifht bruk av HTFs tilbud.

HTFs formål er i vedtektene formulert slik: "Foreningens formål er å fremme friluftslivet i Hemnes Kommune, med henblikk på turer til fots og på ski." Med bakgrunn i vårt formål tar vi på oss et særlig ansvar for å ivareta interessene for de som primært ønsker et friluftsliv basert på fot- og skiturer. Det er viktig at også disse interessene har et talerør, og denne viktigheten understrekes også i forskriften for loven, og i en rekke andre offentlige dokumenter.

Det organiserte tilbudet i Hemnes Turistforening går helt tilbake til 1905 da den første turistforeningshytta på Helgeland ble åpnet ved Kjensvatnet. Kjensvasshytta er stadig ei av de mest populære turistforeningshyttene på Helgeland og i Nord-Norge, og er mye brukt både av turgåere og av skoleklasser.

Gjennom årene har tilbudet i Hemnes Turistforening utviklet seg betydelig, og vi har nå fire fullverdige hytteanlegg i Okstindanområdet, alle på nord- og nordvestsida av tind-/breområdet. Vi har også to dagsturhytter/nødbuer, ei opp mot Rabothytta og ei på Klubben. I 2015 hadde HTF rundt 1.750 overnattinger på hyttene samlet. Det totale antallet besøkende er betydelig større siden de fleste bruker hyttene enten som dagsturmål eller som rasteplass på veien til et annet sted.

I tillegg er det nå et stor nett av sommermerkede og noe vintermerkede løyper rundt hele Okstindanområdet, og langs den såkalte Nordlandsruta. Løypenettet ligger i hovedsak i dalfører og lavere områder pga krevende klimatiske forhold i bre- og tindområdet, og i noen grad opp mot bre- og tindområdet i Okstindan.

Hemnes Turistforenings hytter og vinterbruk

Hyttene i Hemnes Turistforening brukes hele året. I månedene november, desember, januar og februar er bruken relativt liten, men i de resterende månedene er det aktiv bruk av alle hyttene. Gressvasshytta og delvis Kjensvasshytta brukes av folk som går Norge på langs, og disse hyttene har også en lang tradisjon i skolebruk innenfor idretts- og friluftsfag vinterstid. Nå seiler Rabothytta også opp som en viktig ressurs i disse fagene vinterstid.

Vinterbruken har de senere åra tatt seg kraftig opp. Delvis skyldes dette en generell økt interesse for høgfjellsturer på ski, herunder også en tydelig trend rundt toppturer med ny type skiutstyr. På grunn av beliggenheten for hyttene i Hemnes Turistforening er de særs attraktive for slik aktivitet.

Rabothytta er også et betydelig bidrag til større vinterbruk. Hytta er i seg sjøl et turmål for veldig mange. Den er det beste utgangspunktet for å nå bre- og tindområdet i Okstindan, og

Rabothytta som ett ledd i hytte- og løypenettet i Okstindan. Med Rabothytta på plass har Hemnes Turistforening etablert et fullverdig hytte-til-hytte tilbud i Okstindan.

Skolebruk og undervisning

Alle de fire hytteanleggene Hemnes Turistforening har i Okstindan brukes i undervisningssammenheng. Hyttene brukes i fag som naturfag, geografi, klimarelatert undervisning, friluftslivsfag og idrettsfag. I et normalår har vi 15-20 skoleklasser fra grunnskolenivå til høyskole, og fra kommuner som Hemnes, Rana, Nesna, Vefsn og Alstahaug. Hyttene brukes av alle nivå i utdanning, fra grunnskole til høyskole/universitet.

Generelt om etablering av skuterløyper i Hemnes Kommune

DNT har i forarbeidet for lovendringen vært en tydelig motstander av innføring muligheten for å etablere skuterløyper for fornøyelseskjøring i "Lov om motorisert ferdsel i utmark". Nå er imidlertid lovendringen vedtatt, og vi i Hemnes Turistforening forstår og respekterer at det er mange som har ønske om å etablere slike løyper i Hemnes Kommune.

Det er viktig at man nå sikrer alle interesser i en slik etablering, ikke minst hensynet til det tradisjonelle friluftslivet, og muligheten til å oppleve stille og urørt natur. Samtidig tar vi for gitt at hensikten med etablering av skuterløyper for fornøyelseskjøring primært er at det skal være mulig å få naturopplevelser basert på å kjøre snøskuter, og at det ikke er ment som en infrastruktur for å kjøre fra A til B.

I denne høringsuttalelsen er det viktigste for HTF at man i Hemnes Kommune tar vare på noen større sammenhengende og tilgjengelige områder som stille naturområder, samtidig som det legges til rette for fornøyelseskjøring med snøskuter. HTF har lagt ned store ressurser i de anleggene vi har i Okstindan, og vi er avhengige av at rammebetingelsene for videre drift er gode nok.

Fra lov og forskrift

I forarbeidene til lovendringen pekes det i flere sammenhenger på utfordringene som ligger i konflikten mellom nettopp det tradisjonelle friluftslivet basert på stille og urørt natur på den ene siden, og motorisert bruk av naturen på den andre. Dette har ført til at det er tatt med konkrete formuleringer om dette i så vel loven som i forskriften til loven.

Mellom annet heter det at "*Ved fastsetting av løypene skal kommunen ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet. Kommunen skal også ta hensyn til naturmangfold, bolig- og hytteområder, landskap, kulturminner og kulturmiljø og sikkerheten for de som kjører og andre.*" og

"Før kommunen sender forslaget til løyper på høring skal den utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen."

I verdsettinga av friluftsområdene i kommunen vinterstid som Hemnes Kommune fikk utført vinteren 2015, har de som utførte arbeidet ikke brukt informasjon og kunnskap fra HTF om vinterbruk av hyttene i foreninga, ei heller foreningas kunnskap om hvordan skigåere bruker området. Miljødirektoratets veileder for slik kartlegging anbefaler i klartekst involvering av foreninger og lag som vår i slikt arbeid. Siden konsekvensutredninga i planarbeidet også skal bygge på denne verdsettinga vil grunnlaget dermed kunne bli noe mangelfullt.

Eksisterende skutertrafikk

Den lovlige kjøringa i dag som delvis er basert på dispensasjoner av ulik karakter fungerer etter vår mening godt. Det stedet Hemnes Turistforening har hatt utfordringer er på Kjensvasshytta, men også her har det vært forholdsvis greie forhold, spesielt i den tida fiskeløypa over Kjensvatnet har gått på nordsida av vatnet.

Vi som andre observerer en god del ulovlig kjøring, men den fører i liten grad til konflikter av noe slag.

Verdi av større sammenhengende områder for tradisjonelt friluftsliv

I konsekvensutredningen for skuterløyper i Hemnes gjøres det et poeng av at de foreslåtte skuterløypene bare utgjør en relativt liten andel av arealet i Hemnes Kommune. Realitetene er dog at det er deler av naturen i Hemnes Kommune som er virkelig attraktive for friluftsliv vinterstid, og innenfor disse er det i dalførene man kan regne med å kunne bevege seg sikkert under de særs skiftende og krevende værforholdene vi har. De attraktive områdene det dermed er snakk om, både for skuterkjøring og for skigåing, utgjør bare en relativt liten del av arealet i kommunen.

Når denne forutsetningen legges til grunn ser vi at de fleste attraktive dalførene i kommunen er foreslått som traséer for løyper for skuterkjøring. Så godt som alle traséene som i dag brukes for å bruke de fire turistforeningshyttene i kommunen vil være berørt av de foreslåtte løypene.

Verdi av Okstindanområdet for det tradisjonelle friluftslivet

Okstindan, definert som bre- og tindeområdet med de nære dalførene og vassdragene har særs stor verdi i et friluftslivsperspektiv. Området er spesielt, også i en nasjonal og internasjonal målestokk. I utstrekning er området forholdsvis lite, men det har likevel utfordringer for de fleste med både isbreer og kvasse tinder. Okstindan har kvaliteter relatert til friluftsliv og

naturopplevelser som gjør at det å kommer folk reisende både nasjonalt og internasjonalt for å besøke området.

Interessen for bruk av området er sterkt voksende, og området har fått stor oppmerksomhet de siste åra. Spesielt har Rabothytta bidratt til denne interessen, men samtidig er det et økende antall personer som søker opplevelser i naturen. Stadig flere er på søken etter nettopp den type opplevelser som Okstindan kan by på.

Kommentarer til hvert enkelt løypeforslag

I kommentarene under er det bare gitt vurderinger ut fra hensyn til friluftsliv, og det er ikke fra Hemnes Turistforenings side gjort noe forsøk på andre vurderinger.

Alternativ 1: Bjerkadalen - Gressvatnet

Traséen går delvis gjennom områder som har særs lang tradisjon og meget stor verdi for friluftslivet. Løypa er lagt noen meter fra Kjensvasshytta og relativt nær Gressvasshytta. HTF foreslår følgende alternativer:

- A. Løypa avsluttes ved utløpet av Kjensvatnet. Dette vil i sammenheng med alternativ 10 gi ei attraktiv løype for skuter helt fra Bjerka til Kjensvatnet, og den gir god tilgang både til fiske og rast langs Målvatnet, Bleikingan og ved Kjensvatnet.
- B. Som alternativ A, men med sammenknytning med løypealternativ 2. Dette vil gi større adgang til resting ved Kjensvatnet, og det vil gi tilgang til de samme områdene fra Leirskardalen/Tverå. Se forøvrig våre kommentarer til løypealternativ 2.
- C. Løypa legges på nordsida av Kjensvatnet for å få avstand mellom Kjensvasshytta og løypetraséen. Dette vil redusere støybelastningen ved Kjensvasshytta betydelig. Løypa bør i så fall ende ved Gressvassdammen, noe som vil være positivt ifht Gressvasshytta og Nordlandsruta/Norge på langs.

Om man velger å gjennomføre det utredete alternativet ber HTF om at løypa får nedsatt fartsgrense forbi Kjensvasshytta, og med et minimum avstand på 110 meter fra hytteanlegget, i tråd med årsmøtevedtak 2015 i HTF.

Alternativ 2: Tverå - Kjensvatnet

Traséen går gjennom området som har stor verdi for friluftslivet, og delvis gjennom den viktigste anmarsjen til Rabothytta og Okstindan vinterstid. Den nederste delen, mellom Tverå og flata innover Leirbotnet fra Krokan, er ikke spesielt problematisk.

Som avbøtende tiltak bør tidsbegrensing vurderes, og løypa bør evt legges ned Klemetlia og til alternativ 1 ved utløpet av Kjensvatnet.

Alternativ 3: Bleikvasslia - Tustervatnet - Røssvatnet - Tängvassdalen (Riksgrensen)

I og med at Sverige ikke vil legge til rette for tilknytning til et svensk løypenett kan denne løypa avsluttes ved Røssvatnet. Dette vil gi attraktive stille områder i relativt lavtliggende terreng for skigåere ved Røssvatnet.

Alternativ 4: Røssvatnet - Nord-Hattfjelldal

Ingen kommentarer

Alternativ 5: Bleikvasslia - Kongsdalen - Røssvatnet

Ingen kommentarer

Alternativ 6: Straumen - Kjerringnes (grense Hattfjelldalen)

Ingen kommentarer

Alternativ 7: Leirbotnet - Brygfjelddalen - Bleikvatnet - Skardet

Traséen går gjennom området som har stor verdi for friluftslivet, og delvis gjennom de viktigste dalførene for anmarsj til Gråfjellhytta og Rabothytta og Okstindan vinterstid. Områdene Leirbotnet-Fagerlidalen-Sjurfinnheimen-Grøndalen er særs viktige friluftslivsområder, og der bør det ikke etableres løyper.

I området mot Røssvatnet er det forslag om en rekke løyper, og HTF mener det er fornuftig å gjøre en mer moderat etablering i første omgang. F eks med å etablere løyper gjennom Kongsdalen og via Tustervatnet.

Alternativ 8: Bleikvatnet - Bleikvassli

Ingen kommentar

Alternativ 9: Dammen - Korgfjellet

Med de foreslåtte avbøtende tiltak og et trasévalg som gir tilstrekkelig avstand mellom skiløyper og skuterløyper har HTF ikke innsigelser.

Alternativ 10: Bjerka - Store Målvatn

Ingen kommentar

Oppsummering

HTF har saklige innsigelser til noen av de alternativene til løyper for fornøyleseskjøring med snøskuter som er lagt fram. Vi har lagt vekt på å finne en løsning som både tar vare på det tradisjonelle friluftslivet og som gjør det mulig å etablere løyper for skuterkjøring.

I stort handler disse kommentarene om å ta vare på selve Okstindan med de nærmeste dalførene som et samlet og større område for et stille og tradisjonelt friluftsliv, og dermed også ta vare på forutsetningene for å drive HTFs hytter vinterstid.

I andre deler av kommunen kan det så anlegges løypenett for skuterkjøring som bør tilfredsstille også andres behov.

Hemnes kommune
Sentrumsveien 1
8646 KORGEN
Norge

Hemnes kommune	
Saknr. 15/777	Dok.nr.
Mottatt	17 AUG 2015
Saksbeh. H6	Avd. PLA Kopi
Arkiv K01 & 30	
Til Orient./Behand.	Eksp.

--POSTADRESSE:

BESØKSADRESSE:
Fykan
8160 GLOMFJORD

--TLF:

FAX:

--INTERNETT:

E-POST:

DERES REF./DATO:
/03.06.2015

VÅR REF.:
201200963-16

STED/DATO:
Glomfjord, 12.08.2015

HØRING AV PLAN FOR SNØSKUTERLØYPER MED FORSKRIFT. MERKNAD FRA STATKRAFT ENERGI AS

Det vises til Deres brev av 03.07.2015 vedrørende høring av plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune.

Statkraft har følgende bemerkninger til de foreslåtte løypetraseene;

1. Kjensvatn:

Her har isforholdene endret seg veldig mye etter at Kjensvatn kraftverk ble satt i drift 2015. Vi hadde jevnlig oppsyn av isforholdene gjennom vinteren/våren og det vi erfarte var at det er veldig usikker is i hele den nord/vestre delen av Kjensvatnet. Selv om Statkraft satte opp markeringsgjerder var det flere ganger at man registrerte skuterspor innenfor gjerdingen. Statkraft mener at den beste traseen for ferdsel er slik markeringen for ny skutertrase foreligger.

2. Gresvatn:

Her er nok også isforholdene endret seg en del oppstrøms dam etter oppstart av Kjensvatn kraftverk. Slik som på Kjensvatnet setter Statkraft opp markeringsgjerder også her. Slik traseen er lagt frem vil den nok komme i konflikt med råken utover våren. Ved omlegging/merking av skutertrase, anser Statkraft som Hemnes kommunes ansvar.

3. Røssvatn v/Røssvassbukta:

Her kommer utløpet fra overføringen Bleikvatn/Røssvatn ut. Selv om det normalt sett ikke tappes noe i perioden januar-mai nå, kan det selvfølgelig være aktuelt å tappe i denne perioden også. Da vil skuterløypa komme i konflikt med åpen råk. Skulle dette bli aktuelt vil Statkraft sette opp markeringsgjerder. Omlegging/merking av skutertrase, anser Statkraft som Hemnes kommunes ansvar. Til opplysning er det veldig usikker is rundt Holman i Røssvassbukta. Her setter Statkraft opp markeringsgjerder.

4. Røssvatn v/Hjarfjellneset:

Her er skuterløypa lagt på og rundt neset. Her er det normalt straum som medfører usikker is /åpen råk. Scooterløypen rundt neset bør gå lengre ut på vannet. Her setter ikke Statkraft opp markeringsgjerder i dag.

5. Røssvatn/Tustervatn v/Straumen:

Ser av markeringen at skuterløypa er lagt langs med/ i råk ved Straumbrua. Scootertrase bør gå på land. Her setter ikke Statkraft opp markeringsgjerder i dag, kun skilting.

Generelt vil vi minne om at alle regulerte vann er forbundet med usikker is.

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at etablering av snøskuterløper på Statkrafts eiendom, eller på vann som reguleres av Statkraft, skjer på eget ansvar og risiko.

Vår kraftproduksjon / disponering av vannmagasiner vil fortsatt skje i tråd med våre konsesjoner / manøvreringsreglement, og helt uavhengig av eventuelle konsekvenser dette måtte få for snøskuterløpene. Kostnader for eventuell omlegging av skuterløyper som følge av dette er Statkraft uvedkommende.

Det vil ikke bli iverksatt merking av usikker is utover det som allerede merkes i dag.

Dersom det er behov for ytterligere informasjon vedr. våre anlegg og reguleringer i området kan De kontakte Sturla Lenningsvik på tlf. 90 27 92 20.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS


Tormod Kristiansen
Fagleder


Svein-Arne Normann
Saksbehandler

Hemnes kommune,
Tekniske tjenester
Sentrumsveien 1

8646 KORGEN

Stavanger, 17. august 2015

APEN HØRING AV PLAN FOR SNØSKUTERLØYPER I HEMNES KOMMUNE MED FORSKRIFT OM KOMMUNALT LØYPENETT

Jeg viser til invitasjon til høring om plan for snøskuterløyper i Hemnes. Jeg kommenterer planen idet jeg som eier av hytteeiendom på gnr. 127 bnr. 12 berøres av planens forslag til L7.

Jeg er født i Bryggjelldalen og har brukt de verdifulle turområdene rundt Okstindane som rekreasjonsområde i over seksti år både sommer- og vinterstid.

1 Generelt

Generelt sett oppfatter jeg den framlagte planen som unødvendig omfattende, og det er vanskelig å forstå at det skal være nødvendig å etablere et løypenett rundt hele Okstindmassivet (innenfor kommunen) som for en stor del ikke har annen funksjon enn til fornøyleskjøring. Tatt i betraktning at dette er et svært attraktivt turområdet for tradisjonell vintersport vil skuterløyper bli et helt ødeleggende element i en natur som vinterstid framstår som nærmest inngrepsfri og som i konsekvensutredningen vurderes som verdifullt og viktig.

Jeg legger uten videre til grunn at vi vil oppleve en utvikling med sterkt økende skuterferdsel dersom den foreslåtte planen blir gjennomført. Allerede i dag, med den restriktive lovgivning som regulerer motorferdsel i utmark, er skuteraktiviteten stor og påtrengende. Noe er lovlig og fullt ut akseptabel kjøring, men hovedtyngden er ulovlig og helt unødvendig kjøring.

Jeg legger også til grunn at man ikke kan regne med at denne økende skutertrafikken vil holde seg til de traséer som tillater kjøring. Mange av de områder som er attraktive, både for friluftsinnterese og for skuterkjøring ligger utenfor traséene, f.eks. Sjurfinnheimen, Grøndalen, Stekvassdalen og Bessedørdalen som alle ligger langt fra folk.

Det må altså forventes at det fortsatt blir mye og økende kjøring i områder der kjøring ikke er tillatt. Manglende respekt for dagens kjøreforbud er dessverre en realitet, og det er etter mitt skjønn intet grunnlag for at dette vil endre seg når det tillates omfattende skutertrafikk i fjellheimen.

Det er i planen lagt opp til mekanismer (nattforbud, kjøreforbud, redusert fart, etc) for å forsøke å regulere skuterferdselen i løypenettet. I tillegg skal kontroll- eller reaksjonsordninger skape etterlevelse av ferdselsreglene.

Jeg antar at det bare er omfattende kontrollvirksomhet og alvorlige straffereaksjoner som kan skape respekt for regelverket. Dersom man tar dagens omfang av ulovlig skuterkjøring (natt og dag) i betraktning, virker det lite realistisk at det lar seg gjøre å etablere respekt for at man holder seg til de regler som gjelder for ferdselen i det foreslåtte traséene. Tatt i betraktning at planen omfatter et stort område med mange kilometer løyper, vil slik kontrollvirksomhet bli så omfattende og kostbar at jeg forventer at kontrollvirksomheten blir begrenset.

2 Om L7

Traséen over Brygffjellet og til Bleikvatnet (L7) er en trasé for ren fornøyleseskjøring og en trasé som det knytter seg flere problemstillinger til, jfr. konsekvensutredningen. Atkomsten til hyttene på Brygffjellet kan praktisk sett løses ved kjøretillatelser til hytteeierne, og områdene innenfor Leirskardalen og Bleikvasslia har lett atkomst fra Tverå og Bleikvasslia. Noe behov for L7 gjennom Brygffjelldalen er det altså ikke for å nå disse områdene.

I tillegg gjelder også de generelle innvendinger som er nevnt ovenfor for denne traséen som går gjennom svært attraktive turområder

For selve kryssingen av Brygffjelldalen vil skuterløypen representere et klart forstyrrende element både for beboere og turgåere. I første rekke gjelder det støyproblemet som vil berøre både beboere og turgåere i den øvre del av Brygffjelldalen. Erfaringene med støy fra den til dels betydelige ulovlige kjøringen som foregår i dag, både opp og ned Brygffjellet og opp Slegda, dokumenterer et betydelig større støyproblem enn det som illustreres av de støysonene på støykartet. Dette skyldes at trafikken er hørbar fra bebyggelsen i svært lang tid, og at topografien forsterker lyden fra kjøringen.

Med en økning i trafikken som må forventes vil skuterkjøringen bli et alvorlig og uønsket støyproblem i området.

For det annet vil det være helt urealistisk å tro at Brygffjelldalen ikke vil bli brukt som inngang til løypenettet. Allerede i dag brukes Brygffjelldalen som inngangsport til ulovlig kjøring i utmarksområdene. Med den beliggenhet bygda har både i forhold til

befolkningsgrunnlaget, men ikke minst i forhold til løypenettet, er det åpenbart at dalen vil bli mye brukt som atkomst til løypenettet.

3 Avslutning

Tatt i betraktning at Okstindmassivet med de nærmeste omgivelsene etter hvert framstår som et stadig viktigere aktivum for utvikling av reiselivsnæringen i Hemnes, og som et stadig viktigere tur- og rekreasjonsområde for både lokalbefolkning og tilreisende, må den foreslåtte planen vurderes som et klart tilbakeskritt for et område som under andre omstendigheter ville kunne tjene som attraktive tur- og rekreasjonsområder.

Samlet sett er det derfor min vurdering at løypenettet bør reduseres kraftig i forhold til planene. Tiden er inne for å begrense skuterkjøring i disse områdene, ikke til å øke denne aktiviteten.

Alternativ L7 vil for sin del ha en svært negativ og unødvendig virkning på miljøet i Øvre Brygfeldalen vinterstid, og i særlig grad i de perioder befolkninga bruker tuområdene mest aktivt.

Traséen L7 bør dermed under alle omstendigheter ikke vedtas slik den er foreslått.

Med vennlig hilsen

Advokatfirma Endresen Brygfeld Torall AS



Kjell M. Brygfeld

E-post: kmb@ebtas.no



forum for
natur og
friluftsliv
nordland

Fauske 17.august 2015

Hemnes kommune
Sentrumsveien 1, 8646 Korgen
postmottak@hemnes.kommune.no

Høringsuttalelse skuterløypeplan i Hemnes kommune

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 22 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Viser til høring av skuterløypeplan i Hemnes kommune med utsatt høringsfrist 17. august.

Bakgrunn

FNF Nordland har i forkant av denne uttalelsen kontaktet Hemnes Turistforening og Naturvernforbundet i Rana og Omegn og blitt kjent med deres innspill til den foreslåtte skuterløypeplanen i Hemnes kommune og FNF Nordland slutter seg til deres innspill. For at offentlige myndigheter skal kunne fatte tilfredsstillende beslutninger i saker som berører friluftsliv, naturmangfold, inngrepsfri natur og utmark er det avgjørende at det gjøres med grunnlag i lokalkunnskap fra de frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene.

Kommunene er gjennom lov og forskrift pålagt til å ta hensyn til flere forhold ved planer om etablering av snøskuterløyper. Kommunene skal utrede virkningen de planlagte løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen (jfr. Forskrift for motorkjøretøyer i utmark etc. § 4a). Det skal *tas særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet*.

Kommunen skal videre ta hensyn til naturmangfold, landskap, kulturmiljø, kulturminner, bolig- og hytteområder og sikkerhet. Løyper skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften.

I forbindelse med de foreslåtte løypetraseer har Hemnes kommune gjennomført utredninger med vurderinger av virkningene på miljø, naturressurser og samfunn. Friluftslivskartlegging og verdisettingen er gjort etter DN håndbok 25-2004.

Slik FNF Nordland ser det så tar utredningen for seg de fleste tema som må kunne forventes ved en slik plan for et omfattende løypenettverk for fornøyleskjøring med snøskuter, men vi gir vår støtte til Naturvernforbundet i Rana og Omegn om at den mangler tema som klima, folkehelse og kriminalitetsforebygging.

FNF Nordland har videre noen merknader til utredningen og det foreslåtte løypenettet for fornøyleskjøring med snøskuter:

Naturmangfold

Hemnes kommune vurderer at det planlagte løypenettet ikke vil forringe eller ødelegge leveområdet for truede eller nær truede arter, heller ikke sammen med andre påvirkninger. Hemnes kommune erkjenner dog at det alltid vil være en belastning for arter om vinteren men finner ingen grunn til å tro at snøskuterløyper vil medføre vesentlig skade på truet eller verdifullt naturmangfold.

FNF Nordland mener dette er en noe ukritisk og lite dokumentert tilnærming og konklusjon. Vi kan ikke se at det foreligger naturvitenskapelige undersøkelser som underbygger denne konklusjonen.

Videre vurderes det at den største konflikten med naturmangfoldet vil være på våren og at nedsatt fartsgrense og stenging tidligere på våren vil være med å redusere konfliktnivået. FNF Nordland kan i utgangspunktet støtte dette som et avbøtende tiltak i forhold til naturmangfold, men da må tidspunkt fastsettes med en nærmere vitenskapelig begrunnelse.

Friluftsliv

I utredningen vurderes det at periodevis stenging av de mest konfliktfylte løypene er med på å gjøre redusere konflikten. Hemnes kommune vurderer også at det fortsatt vil være store områder igjen som kan brukes av skiløpere og utøvere av friluftsliv.

FNF Nordlands kommentarer til dette er at de attraktive områdene og ferdselsårene er i de samme dalførene som det nå foreslås å etablere skuterløyper for fornøyleskjøring. Og da blir det ikke så store arealer tilgjengelig for friluftsliv.

Etter vår formening burde det være en selvfølge at en kommune ivaretar større sammenhengende naturområder for friluftsliv og stillhet i naturen gjennom sin arealplanlegging. Det er en forutsetning for et rikt naturmangfold, det tradisjonelle friluftslivet og for at Hemnes Turistforening fortsatt skal legge ned den store dugnadsinnsatsen til tilrettelegging og drift/vedlikehold av sine hytter rundt Okstindan og dalførene rundt.

Konklusjon

FNF Nordland er kritisk til rådmannens positive innstilling til et så omfattende løypenett for snøskuter når utredningene for flere av de foreslåtte løypene viser et høyt konfliktnivå for natur, friluftsliv og reindrift.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Daglig leder

Kopi (per e-post) til:

Nordland fylkeskommune
Fylkesmannen i Nordland v/ Miljø og Reindrift
Sametinget
Norsk Friluftsliv



Naturvernforbundet

I Rana og omegn

Naturvernforbundet i Rana og Omegn

Kontaktperson:

Frode Solbakken

8646 Korgen

90834535

Hemnes kommune

Korgen 17.08 2015

Høringsuttalelse om skuterløyper-Hemnes kommune

Rådmannens innstilling går ut på opprettelsen av et svært omfattende løypenett. Topografien i Hemnes er slik at det er de tradisjonelle ferdselsårene gjennom fjellheimen, dalførene, som evt må nyttes til skuterløyper. Dette vil gå ut over tradisjonelt friluftsliv iom økt motorisert trafikk med forurensing og støy.

Konsekvensutredningen som kommunen har gjennomført er relativt grundig, selv om den har noen svakheter vedrørende biologisk mangfold. Den utelater også relevante tema som klima, folkehelse og kriminalitetsforebygging. Vi mener dette er beklagelig. I utredningen er det identifisert store konflikter med andre interesser i forbindelse med alle løypeforslagene, med unntak av to. Likevel velger rådmannen å innstille positivt for opprettelsen av hele løypenettet. Dette er oppsiktsvekkende. For oss framstår det som uforståelig at man velger å se bort fra den kunnskapen som er innhentet når konklusjonene skal trekkes.

De avbøtende tiltakene som foreslås er på ingen måte tilstrekkelige for å løse de utfordringene som løypene vil skape. I konsekvensutredningen finnes det ingen drøfting som gir svar på *hvorfor* eller *hvordan* de foreslåtte avbøtende tiltakene kommer til å virke. Det angis heller ingen *effektmål* for tiltakene eller metoder som kan benyttes for å evaluere dem. Eksempelvis skal løypa gjennom Kongsdalen stenge 15. april som et avbøtende tiltak. Hvorfor 15 april? Hvordan har denne datoen kommet fram? 15. april er ukevis etter at rovfuglene har startet hekking og i den perioden hvor storfugl-leikene er på sitt mest intense. Datoen framstår som helt tilfeldig valgt. De avbøtende tiltakene som foreslås er mao ikke troverdige.

I utredningen finner vi en konfliktmatrise som ser slik ut:

3.1 Konfliktmatrise

Løypeforslag→	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3	Alternativ 4	Alternativ 5	Alternativ 6
Tema						
Skredfare						
Infrastruktur						
Reindrift						
Kulturminner-/miljø						
Naturmangfold						
INON						
Næringsliv						
Verneområder						
Bolig-/hytteområder						
Sikkerhet						
Støy						
Samfunn						
Friluftsliv						

	Uakseptabel konflikt. Tiltak må eventuelt iverksettes for å redusere konfliktnivå.
	Konflikt bør vurderes mhp. tiltak som reduserer konflikt.
	Akseptabelt konfliktnivå.
	Ikke relevant.

Løypeforslag→	Alternativ 7	Alternativ 8	Alternativ 9	Alternativ 10
Tema				
Skredfare				
Infrastruktur				
Reindrift				
Kulturminner-/miljø				
Naturmangfold				
INON				
Næringsliv				
Verneområder				
Bolig-/hytteområder				
Sikkerhet				
Støy				
Samfunn				
Friluftsliv				

Som det framkommer her, må løypeforslag 1,2,3,5,7,8,9 og 10 legges bort av hensyn til andre interesser. Etablering av løypeforslag 4 og 6 virker realistisk. Velger kommunestyret å gå inn for rådmannens innstilling, må politikerne være klare over at de nedprioriterer andre interesser, bla. reindriftsnæringa, av hensyn til fornøyleseskjøring med skuter. Etter vårt syn er dette en gal prioritering.

Ellers merker vi oss at løypene etter rådmannens vurdering ikke utgjør en total belastning som må vurderes nærmere etter Naturmangfoldlovens bestemmelser. Heller ikke med denne vurderingen følger det en troverdig drøfting eller henvisning til relevant litteratur/kilder.

I følge en studie utført av det svenske Naturvårdsverket, viser en samlet vurdering av forskning på området at skuterløyper har en kumulativ negativ effekt for faunaen. Det betyr at over tid påvirker skuterløyper dyre- og fugleliv negativt. Rådmannens vurdering framstår på bakgrunn av dette som lite tillitvekkende.

(<http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6600/978-91-620-6622-2/>)

Vi forsøker så godt vi kan å gjøre våre vurderinger iht tilgjengelig kunnskap, og foreslår at kommunestyret i Hemnes gjør det samme.

Med naturvennlig hilsen: Naturvernforbundet i Rana og Omegn.

Hemnes kommune	
Saknr. 15/777	Dok.nr.
Mottatt	17 AUG 2015
Saksbeh. K3L	Avd. PLA Kopi H6
Arkiv K01230	
Til Orient./Ber. u. v.	Eksp.

Hadde ikke internetdeling,
derfor håndskrevet.

Skal sende maskinskrivet uttalelse
på postmottaken når hun får deling.

17.8/KAR

Høringsuttalelse fra Miljøpartiet de Grønne, Hemnes vedrørende det foreslåtte løypenettet for snøscooter.

Miljøpartiet de Grønne i Hemnes vil arbeide for en restriktiv linje når det gjelder skuterkjøring i Hemnes. Vi er derfor i mot at det etableres et løypenett for fritidskjøring.

Vi ønsker oss et nytt forslag der nå til det nye løypenettet er et alternativ.

Vi synes sakutredningen og konsekvensutredningen for det nye løypenettet er mangelfull. Det å spare på sakutredningen virer ikke opp for det arbeidet som naturoppsyn, politi og redningsmannskap må utføre. Hvis kommunen skal være ansvar og sette inn ressurser på å ta ulovlig kjøring er dette kostbart.

Konsekvensutredningen må ta hensyn til reindrift, naturmangfold og ikke motorisert friluftsliv. Det blir gitt å utføre en ordning som vil øke utslippene av klimagassen CO_2 når det er vedtatt mål om å redusere utslippene.

Det er sannsynlig at motorferdsel i utmark vil øke med det nye løypenettet og dette vil vi ikke konsekvensere av. Vi må derfor lytte til fjegmiljøene og alle som bruker naturen.

Kartleggingen må gjennomføres av kompetent personell som har god kjennskap til kartleggingsmetodikk og arts mangfold.

Det må tas hensyn til høringsuttalelser fra naturvernforeninger.

En enkelt snøscooter kan støylegge et fjellområde i flere kilometers omkrets.

Ved å slippe motorstøy løs over fjellheimen ødelegges en av de viktigste og unike livskraftene med å bo i Norge.

Vi mener at "fri, usørt og stille natur er den viktigste rekreasjonsressursen vi har" (NOU 2013:10)

"Å komme ut i frisk natur ute fra støy og forurensning og å oppleve naturens stillhet og fred er en grunn til å gå tur, som igjen er den viktigste rekreasjonsaktiviteten i Norge". (Synovate 2009)

I Hemnes har vi store inngrepsfrie naturområder der vi mener dyr og fugler bør få leve i fred.

Den kommende generasjon bør ikke læres opp til at vi behøver å ha motorisert fritidsliv.

Vi mener at verdier knyttet til sårbar natur bør forvares av Stortinget og Fylket.

Kommunestyret blir litt for ettergivende overfor lokale ordsterke pangsgrupper.

Nytteløshet som å kjøre opp materiale, ved og proviant mener vi må tillates for hyttefolk.

Vi ber om at ordningen med kjøring av funksjonshemmede opprettholdes.

Det må utarbeides klare retningslinjer for dispensasjon for kjøring med snøscooter.

Dersom vi må velge så er løype 4 og 6 de som etter vår mening gjør minst skade og som vi til nød kan godta. Høypane er etter det vi kan forstå ikke i konflikt med reindrift eller noen virkelige miljøinteresser.

Hemnes kommune		
Saknr.	Dok.nr.	
Mottatt	17 AUG 2015	
Saksbeh.	Avd.	Kopi
Arkiv		
Til Orient./Behand.		Eksp.

Fra: geirandersen57@gmail.com
Sendt: 10. juni 2015 10:07
Til: Karl-Johan Lenningsvik
Emne: Skuterløyper, Røssvatn

Hei.

Har et forslag/ønske om at skuterløype legges i rett linje fra Skarpvika og oppover forbi Kvalneset og ikke med en sving inn mot hytteområdet langs Orrhaugneset.

Fiskeløpa som i dag er etablert går rett utafor Orrhaugneset og medfører allerede nå endel støy.

Når det nå sannsynligvis blir mere trafikk er det ønskelig at løpa blir lagt lengre ut fra land slik at Støy og nærhet til hytteområdet blir minst mulig problematisk.

Hilsen
Geir Andersen
8640 Hemnesberget

Sendt fra min iPad

Fra: Tommy Berg <flytommy@online.no>
Sendt: 15. juni 2015 14:24
Til: Karl-Johan Lenningsvik
Emne: snøskuterløype i Kongsdalen

--

Tommy Berg

karl-johan.lenningsvik

Skuterløypa (L5) som går fra Bleikvassli til Røsvassbukt passerer Kongsvold ved Svartvannet. Løypa ble sporlagt med hjelp av "kjentmann" Tore Kristian Storvoll. De "glemte" å kontakte grunneier av Kongsvold og traseen ble dermed inntegnet på feil sted (sørsiden av huset til Emil Stubbli). Traseen skal gå på nordsiden av huset til Emil i følge grunneier Martin Kongsdal. Dette av hensyn til støy. Martin Kongsdal fortalte meg i dag at han ikke vil tillate skuterkjøring på sin eiendom hvis traseen ikke blir lagt på rett sted. Håper traseen kan sporlegges på nytt over Kongsvold slik at Martin Kongsdal kan tillate kjøring på sin eiendom. Forstår at det kan bli vanskelig å forandre på traseen fordi det har gått prestisje i saken fra kommunen sin side.

Hilsen Tommy Berg

KOMMENTAR TIL

FORSKRIFT OM KOMMUNALT LØYPENETT FOR SNOSKUTER, HEMNES KOMMUNE

Plk. 1.

Korpenfjellet Kro & Motell v. Asgeir Molden har siden arbeidet med saken startet, krevd å bli oppfattet som høringspart av den grunn at ferdselen på Korpenfjellet er selve livsgrunnlaget til bedriften. Det er grunn til å minne om at KKM er en stor reiselivsbedrift i Hemnes kommune. Den gir betydelig sysselsettingseffekt, spesielt for ungdom. I tillegg kommer skatter til kommunen. Kommunen, ved saksbehandler H. Okland har ikke funnet bedriften verdig som høringspart, noe som sannsynligvis strider mot loven. Høringsfristen går ut søndag 16. august d.å.

Plk. 2.

Vefsn kommune har stilt seg velvillig til å opprette et løype opp til kroa som ligger ved kommunegrensen. Denne er ikke underlagt spesielle restriksjoner. Hvis denne løypa skal bli populær, bør den ha en mulighet til å kjøre videre med tanke på Sverige. Dermed er det ønskelig at Hemnes kan bidra til slik ferdsel.

Plk. 3.

Scotterturisme har et økonomisk potensiale i seg som kan gi utkomme til langt flere enn KKM. Derfor er forslaget til forskrift for Hemnes alt for restriktivt og grunner vi skal behandle i det følgende:

§3 k) «Løype 9 Dammen – Korpenfjellet stenges senest den 15. april av hensyn til naturmangfold og reindrift. Løypa stenges også hver helg fra 1. mars, helligdager og hele påsken av hensyn til friluftsinteresser.»

Det ses på som svært uheldig at akkurat denne løypa får en mye strengere forskrift enn de andre løypene, fordi at folk flest bruker helger og ikke arbeidsdager til å dra på tur. Mars måned og til medio april er toppsesong for slik kjøring. Vi har ingen marknader til at reindriften har behov for nå, men hører på hvilke friluftsinteresser som mener de er viktigere enn et regionalt snoskuterystem som trolig kan gi mer økonomi i kommunen enn en stadig mindre gruppe fotturister. Når det gjelder spørsmålet om naturmangfold undres vi på hva forskriften legger i dette med å fastsette en bestemt dato i april.

§9 a og b. Man bør huske på at det ikke var Stortingets hensikt med liberaliseringa å skape ei økonomisk mellduka for kommunene. Gebyr på over tusen kroner pr. sesong vil nok få mange til å avstå fra videre bruk av løypene. I alle fall bør løypene finansieres etter selvkostprinsippet.

Med hilsen

Per Kr. Steinar

Enig fullmakt for Korpenfjellet Kro & Motell

Per Kr. Steinar

A. Molden

Hemnes kommune

17.08.2015

Vår ref.
(Bes oppgitt ved svar)
15/517-23

Deres ref.
15/00777-2

Vår saksbehandler
Wenche Hjelmseth, 916 22 005
whj@statskog.no

Innspill fra Statskog til høring av plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune

Vi viser til brev av 3.6.2015, samt til tidligere innspill og deltakelse i plangruppa for snøskuterløyper.

Som nevnt i brev av 2.7.då har Statskog laget standard avtaler om tilrettelegging og merking av snøskuterløyper, som i første omgang settes til en 2-årig leieperiode. Disse vil Statskog bruke på de løyper som etableres på statskogs grunn.

Det gir også mulighet for å stoppe eller endre på løyper som ikke fungerer som planlagt.

Vi registrerer at det i Plan for snøskuterløyper og konsekvensutredningen er lagt inn avbøtende tiltak for en del områder.

Det er i planen lagt fram forslag på et nokså omfattende løypenett, og mye av dette berører Statskogs arealer.

Statskog har merknader til en del av løypene som berører Statskogs arealer:

Løype 1: Stoppes i østenden av Kjennsvatnet, jfr innspill til isfiskeløypa tidligere i vinter. Statskog ønsker ikke økt vinterbelastning av områdene inn mot Sjeltefjelldalen. Også viktig at bruk og aktivitet i løype 10 tilpasses vilt og annet friluftsliv fra Bjerka.

Løype 3: Statskog ønsker stopp av løypa i østenden av Røssvatnet eller ved grense stat /privat. Statskog ønsker ingen løype i området øst for Rødli/Nymo på sine arealer.

Løype 9: Krevende løype i forhold til friluftsliv og mange andre interesser, bør vurdere nødvendigheten av denne løypa, da løypene 1-10 gir et meget stort tilbud for snøskuterkjøring i Hemnes kommune.

Med hilsen

Wenche Hjelmseth

Dette dokumentet er elektronisk signert



Hemnes kommune
karl-johan.lenningsvik@hemnes.kommune.no
postmottak@hemnes.kommune.no

Saksb.: Hanne M. K. Hanssen
Ole Chr. Skogstad
Magne Haukås
e-post: fmnohah@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 54
Vår ref: 2015/3722
Deres ref:
Vår dato: 17.08.2015
Deres dato: 03.06.2015
Arkivkode: 444

Uttalelse ved offentlig ettersyn - Plan for snøscooterløyper i Hemnes kommune med forskrift

Vi viser til kommunens oversendelse av 3. juni 2015, samt orientering om utsatt frist for å komme med uttalelse.

Fylkesmannen fraråder Hemnes kommune å fastsette løyper i det omfang som fremgår av høringsutkastet. Det legges opp til et omfattende løypenett, hvor noen av løypene innebærer klare konflikter med interesser kommunen er forpliktet til å ta hensyn til.

Ved vår vurdering av om vi skal klage på kommunens vedtakelse av løyper, er det vesentlig at følgende er oppfylt:

- Løype som foreslått i alternativ 1 avsluttes senest ved Kjennsvasshytta, fortrinnsvis ved Klemetbekken.
- Løype fastsettes ikke som vist i alternativ 2.
- Løype fastsettes ikke som vist i alternativ 7.
- Løype fastsettes ikke som vist i alternativ 9.
- Løype som berører Stormyra ved Bleikvassli stenges senest 15. april.
- Løyper som berører reindrifts kalvingsområder og/eller sentrale senvinterbeiter bør stenges 15. april, men skal stenges senest 25. april.
- Kommunen må vurdere de viktige og svært viktige friluftslivsområdene som blir berørt opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.
- Kommunen må beskrive lydmiljøet og vurdere hvordan dette vil påvirkes i de friluftslivsområdene hvor løyper er foreslått.

Motorferdselloven ble 19. juni i år endret, slik at departementet kan gi kommunestyret, eller annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer, myndighet til i forskrift å fastsette løyper for kjøring med snøscooter på vinterføre. Klima- og miljødepartementet har samme dato foretatt endringer i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagt vassdrag, slik at kommunene nå kan opprette løyper.

Generelt om kommunens myndighet til å fastsette snøscooterløyper

Det følger nå av motorferdsloven § 4a første ledd at snøscooter kan brukes på vinterføre i løyper fastsatt i medhold av bestemmelsen, innenfor de rammer som følger av kommunens forskrift.

Med «vinterføre» menes i henhold til merknadene til forskriften *«mark som er dekket av naturlig vintersnø. Hele løypa må være dekket av et bærende snølag, og løypene kan ikke brukes når deler eller flekker i løypa ikke lenger er dekket av snø»*.

Løyper fastsettes i lokal forskrift, og det fremgår av § 4a i motorferdsloven at løypene skal fastsettes i eget kart.

Kommunestyret skal i forskrift gi bestemmelser om bruken av løypene, herunder om kjørefart og kjøretider, jf. forskriftens § 4a annet ledd. Av forskriftens § 4a tredje ledd fremgår det at forvaltningsloven kapittel VII gjelder for kommunens utarbeidelse og vedtakelse av løypekart og bestemmelser om snøscooterløyper, med de særregler som følger av bestemmelsen. Følgende særregel er gitt når det gjelder høring: *«Forslaget til snøscooterløyper med bestemmelser om bruk skal sendes på høring som beskrevet i plan- og bygningsloven § 11-14»*.

I proposisjonen er det om dette sagt at de grunnleggende kravene i forvaltningsloven om utredning, varslings, uttalelse, formkrav og kunngjøring, skal være oppfylt. I tillegg er det prosessuelle regler som går lengre enn forvaltningslovens grunnleggende krav.

Hemnes kommune har lagt en «plan for snøskuterløyper i Hemnes kommune med forskrift» ut til offentlig ettersyn, med tilhørende planbeskrivelse og konsekvensutredning. Samtidig er det korrekt vist til at det er motorferdsloven som er hjemmelsgrunnlaget, og at plan- og bygningslovens bestemmelser om høring og kunngjøring skal gjelde.

Verneområder

Hemnes kommune har unngått å legge løyper i verneområder og foreslåtte verneområder. Alternativ 1 er imidlertid lagt inntil Bjerkadalen naturreservat, hvor den følger eksisterende vei. Vi viser til vår vurdering av denne løypa i det videre.

Reindrift

I motorferdsloven § 4 a heter det at: *«Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep»*. Det samme fremgår av forskriftens § 4a fjerde ledd.

I Proposisjon 35L (2014-2015), s. 51 og i merknadene til forskriftens § 4a utdypes det nærmere hva som ligger i dette:

Løyper som virker inn på reindriftenes særverdiområder og minimumsområder vil normalt anses for å være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Med særverdiområder menes flyttelei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall. Kommunene skal spesielt ta hensyn til viktige vinterbeiteområder.

Etter at forslag til endringer i lov og forskrift var ute til høring, er følgende bestemmelse tatt inn i forskriftens § 4a andre ledd: *«I sentrale områder for kalving og flytting av rein skal løypene være stengt om våren etter 25. april»*.

Med Hemnes kommunes planforslag er det høstvinterbeiter, vinterbeiter, vårbeiter, kalvingsland, flytt- og trekkleier og oppsamlingsområder som i hovedsak kan bli forårsaket skade eller ulempe.

Vinteren og våren er en sårbar periode for reindrifta hvor reinen er avhengig av å få mest mulig ro, og spesielt kalvingsperioden er kritisk. Vi er derfor positiv til at kommunen har tatt særlig hensyn til dette under forskriftens § 3 f. Det er fornuftig å sette datoen til 15. april – så kan man heller utsette stengingen de årene det ikke er rein i de aktuelle områdene. Vi mener også at dette bør gjelde traséer som berører sentrale senvinterbeiter, og ber derfor kommunen tilføye dette til § 3 f: «Traséer som berører kalvingsområde og/eller sentrale senvinterbeiter...».

Reindriftingslovens § 19 fastslår at reindrifta har beiterett i fjellet og annen utmarksstrekning, og beiteretten gjelder hele året. Det betyr at selv om et område i reindriftings arealbrukskart ikke er avmerket som vinter- eller vårbeite, kan slik bruk av området forekomme. De senere år har også klimaendringer og stadige endringer i vær og føreforhold, gjort reindrifta mer uforutsigbar slik at noen områder blir utilgjengelige og andre må tas i bruk tidligere eller senere enn normalt. Også flere og flere inngrep og økt aktivitet i utmark (vindkraft, vannkraft, hyttefelt mm) tvinger reindrifta til å ta andre områder i bruk mer intensivt. Det kan også være behov for å flytte gjennom området utenom vanlig beitesesong. Det er derfor viktig å ta høyde for at det kan være behov for å stenge scooterløyper for hele eller deler av sesongen dersom forholdene i reindrifta tilsier det. Det er positivt at Hemnes kommune har tatt dette inn i forskriftens § 3 e.

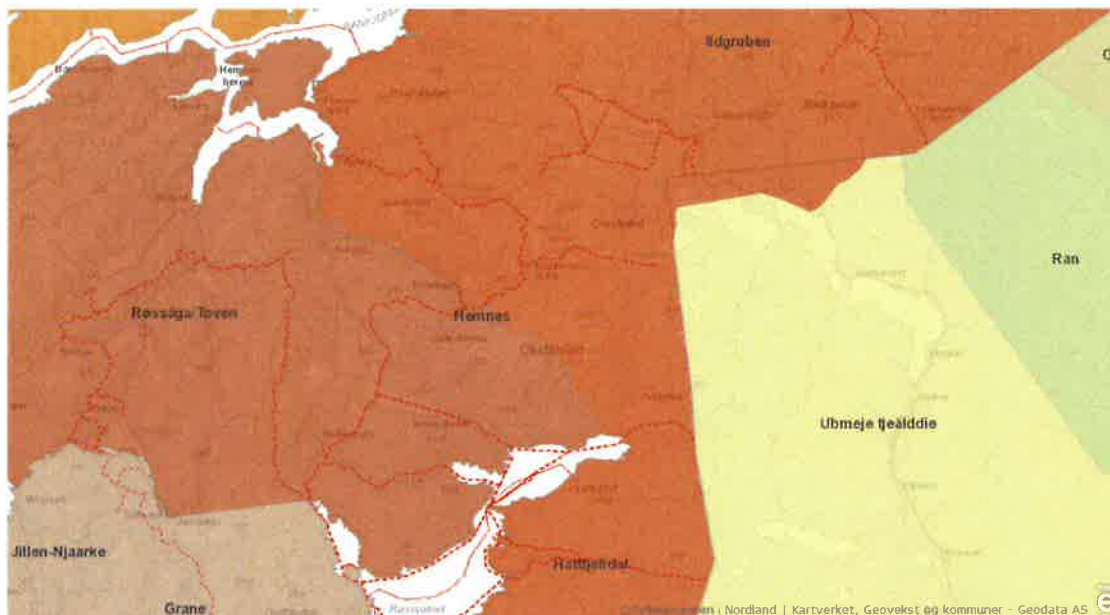
Forslaget til traséer er svært omfattende og berører store deler av kommunen. I Hemnes kommune har tre ulike reinbeitedistrikt samt en svensk sameby beiterett, og alle berøres i mer eller mindre grad av planforslaget.

I forhold til konsekvensutredningen, synes denne å ha fanget opp de mest vesentlige problemområdene for reindrifta. Det er også gjort en samlet vurdering av konsekvensene hvor det konkluderes med at:

«Totalt sett blir reindriftnæringa sterkt berørt av snøskuterløypene og dette kan få store negative konsekvenser for næringa. Alle traséene bortsett fra to korte løyper på Røssvatnet, blir sterkt negativt påvirket. Etter avbøtende tiltak beskrevet i utredningen, vil konfliktnivået reduseres. Det vil være opp til kommunen etter anbefaling/dialog med reinbeitedistriktet å vurdere når konfliktnivået er for høyt. Der hvor løypetraséen kommer i konflikt med kalvingsområder, skal løypa stenges senest 15. april (løypetrasé 1 og 9). I de områder reindriftnæringa blir moderat påvirket, og kun i enkelte perioder, stenges løypa etter behov. Dersom det viser seg at reindriftnæringa blir sterkt påvirket av enkelte traséer, er ytterste konsekvens å holde løypa permanent stengt og fjerne den fra løypenettet ved neste revisjon av planen».

Kommunen mener at de avbøtende tiltak som er lagt inn med tidlig stenging og mulighet for stenging etter behov, er tilstrekkelig for å ivareta reindriftings interesser. Vi er uenig i konklusjonen, og mener den samlede belastningen for reindrifta er så stor, selv med nevnte avbøtende tiltak, at det bør få konsekvenser og at de mest konfliktfylte løypene tas ut av løypenettet.

Den samlede belastningen av planforslaget er betydelig for reindriftsnæringen, og særlig stor for Røssåga siida (Røssåga/Toven reinbeitedistrikt).



Figur 1 Foreslåtte skuterløyper og reinbeitedistrikt. Samlet belastning for reindrifta er betydelig, og særlig Røssåga siida (Røssåga/Toven reinbeitedistrikt) blir belastet med mange lange traséer som deler opp reinbeiteområdene.

Røssåga/Toven vil bli belastet med to lengre løyper nord-sør, og tre løyper øst-vest. Alle disse løypene kommer i konflikt med særverdiområder. Likevel skiller løypetraséen fra Korgfjellet (9), og traséen over mot Skardet (7) seg ut som særlig konfliktfylte. Korgfjellet er siidaens viktigste kalvingsområde, i tillegg til viktig vinterbeiteområde de årene det ikke beites på kysten. Området mellom Bleikvatnet og Skardet er mye brukt de årene det beites på innlandet om vinteren. I tillegg er dette et fredelig område for den reinen som eventuelt blir værende igjen når resten av flokken flyttes ut mot kysten. Løya over mot Skardet er dermed betydelig verre for reindrifta enn løypa over Kongsdalen, fordi denne traséen følger bilvei og ikke gjennom et inngrepsfritt område.

Av hensyn til samla belastning for reindrifta, ber vi derfor om at løypetrasé nr 9 tas ut av planen i sin helhet, og at løype nr 7 stopper der den møter løype nr 8, og ikke fortsetter over Bleikvatnet og videre til Skardet.

Friluftsliv

Kommunen skal i henhold til motorferdselloven § 4a og forskriftens § 4a ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet. Før fastsetting av løypene skal kommunen

- utrede virkningene løypene vil ha for friluftsliv i influensområdet
- kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftsområder i kommunen.

I proposisjonen og i merknadene til forskriftens § 4a er det tydeliggjort at hensynet til friluftslivet skal tillegges spesielt stor vekt. Dette da det særlig er friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøscooterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling. Det er

derfor presisert i lov- og forskriftstekst at kommunen ved fastsetting at løypene skal ta «særskilt» hensyn til støy og andre ulemper for friluftsliv. Dette innebærer i henhold til proposisjonen pkt. 5.5.3 og merknadene til forskriftens § 4a at kommunen ikke bør legge snøscooterløyper i blant annet viktige eller svært viktige friluftsområder, jf. Miljødirektoratets håndbok M98-2013 - Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Kommunen skal før forslag om løyper sendes på høring, ha kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.

Kartlegging av friluftslivsområdene i Hemnes kommune er foretatt, og Fylkesmannen har gjennom Naturbase og Nordlandsatlas hatt tilgang til kartleggingen. Polarsirkelen friluftsråd har dessuten i 2015 foretatt en ny kartlegging og verdsetting med fokus på vinterbruk, hvor rapport var vedlagt kommunens oversendelse av saken til offentlig ettersyn. Det følger av rapporten at kartleggingen og verdsettingen følger DN håndbok 25-2004, men med fokus kun på vinter.

Det følger av veiledningen at kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder skal skje med utgangspunkt i Miljødirektoratets håndbok M98 – 2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. I direktoratets utkast til veiledning om støy i forbindelse med etablering av snøscooterløyper er det sagt følgende om kartlegginger etter gammel håndbok:

«For kommuner som har kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder etter tidligere DN-håndbok 25 er det to momenter som må tas med i det videre arbeidet:

- *Kartleggingen som er gjennomført vil mest sannsynlig gjenspeile områdets verdi basert på både sommer- og vinterbruk, og*
- *Lydmiljø som verdsettungskriterie er mest sannsynlig ikke vurdert.*

Bruken av eksisterende kartlegging og verdsetting bør sees i sammenheng med dette».

Hemnes kommune har altså foretatt en ekstra kartlegging og verdsetting av vinterbruken. Lydmiljø er imidlertid ikke etter det vi kan se vurdert som verdsettungskriterie. Fylkesmannen forutsetter at kommunen i det videre arbeidet sier noe om lydmiljøet i de friluftslivsområdene som vil bli berørt av foreslåtte snøscooterløyper, og vi viser til side 38 i direktoratets håndbok M98-2013 om temaet.

Kommunens forslag innebærer at det legges løyper gjennom og i randsonen av flere viktige og svært viktige friluftsområder, hvor det altså ikke bør legges løyper. Fylkesmannen finner imidlertid å kunne akseptere at det til en viss grad legges løyper også i slike områder i Hemnes kommune. Forutsetningene for dette er at kommunen i tilstrekkelig grad har utredet virkningene løypene vil ha for friluftsliv i influensområdet, samt vurdert betydningen av de berørte områdene opp mot øvrige friluftsområder i kommunen.

Det er i konsekvensutredningen og saksfremlegget ved utlegging til offentlig ettersyn vist til hvor store deler av kommunens landareal som blir berørt av snøscooterløypene, og hvor store deler som da ikke blir berørt. Videre er det sagt at de mest attraktive og mest brukte friluftsområdene i liten grad blir berørt av løypenettet, bortsett fra løype 9.

Når det i lov og forskrift er et krav om at kommunen skal vurdere betydningen av friluftslivsområdene der løypene planlegges opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen, er det etter Fylkesmannens oppfatning ikke tilstrekkelig med en generell henvisning til at mange friluftsområder i liten grad blir berørt. Vi vil i tilknytning til løypealternativene gå nærmere inn på dette.

Konsekvensene av å legge løyper gjennom eller nær friluftslivsområder vil generelt bli mindre dersom det i de aktuelle områdene opprettes soner hvor det ikke er tillatt å kjøre utenfor løypene for å raste. Vi viser til det som er sagt om bestemmelser og rasting i det videre.

Dersom snøscooterløypes legges i slike områder, bør det etter Fylkesmannens oppfatning også vurderes å ikke holde løypene åpne på dager hvor områdene brukes mest i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv. Kommunen har på noen av løypeforslagen oppgitt som avbøtende tiltak at stenging kan være aktuelt på dager med stor utfart. Vi forutsetter at kommunen i det videre arbeidet går videre med dette.

Naturmangfold

Scooterløyper vil kunne være ødeleggende for eksempel for hekkende rovfugl, ynglende vilt eller spesielt sårbar natur. Slik lovforslaget lyder har kommunen plikt til å utrede virkningene løypene vil ha for naturmangfold og til å ta hensyn til naturmangfold ved fastsetting av løypene.

Hensynplikten må i henhold til proposisjonen pkt. 5.2.3 anses brutt dersom kommunen legger løyper med tilhørende rasting for nære hekkel plasser, hi, spillplasser eller lignende slik at det er fare for at hekking mv. oppgis, eller gjennom særlig sårbare eller truede botaniske forekomster der skader på vegetasjon eller markdekke kan oppstå ved lite snødekke.

Kommunens konsekvensutredning er i henhold til planbeskrivelsen basert på Artsdatabankens artskart, Miljødirektoratets naturbase og Nordlandsatlas. Samlet gir disse kildene god oversikt over de registreringer som foreligger når det gjelder naturmangfold.

Kommunens konsekvensutredning viser hvilke registreringer som finnes i de ulike løypealternativene, men det er ikke sagt noe om hvilke effekter opprettelse av snøscooterløyper må antas å få for det registrerte naturmangfoldet. Offentlige beslutninger skal i henhold til naturmangfoldloven § 8 ikke bare bygge på kunnskap om hvilke arter og naturtyper som er registrert i et område, men om «arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger».

Bolig- og hytteområder

Kommunen skal i planarbeidet ta hensyn til bolig- og hytteområder.

Det er i kommunens konsekvensutredning angitt avstander fra løypene til boliger, fritidsboliger, gårdstun o.l. Det er ikke sagt noe om eventuelle andre ulemper for bolig- og hytteområder. Vi ser for oss at det også kan være snakk om ulemper knyttet til parkering og trafikkbelastning i områdene hvor løypene har sitt utgangspunkt. Kommunen bør i sin videre behandling av saken vurdere hvorvidt det i bolig- eller hytteområder vil bli andre ulemper enn støy, som i så fall må tas hensyn til.

Når det gjelder ulemper i form av støy, viser vi til det som er sagt nedenfor om dette.

Landskap

Det følger av lov og forskrift at kommunen skal ta hensyn til landskap. Det er under pkt. 5.5.3 i proposisjonen sagt følgende om hensynet til landskap:

«Snøscootertraseer vil bli synlige både gjennom merkingen, ved sporene som oppstår ved kjøring, og ved at selve kjøretøyet er mer synlig enn f.eks en skiløper. Kommunen bør derfor vurdere synligheten av snøscootertraseer, og forsøke å unngå å legge traseene på åskammer eller på annen måte unødig eksponert i landskapet. Slik lokalisering har også betydning for støyvirkningen av løypene. Det er imidlertid også viktig at dette hensynet avveies mot sikkerhetshensyn, i det skredfaren ofte er større nede i forsenkninger i terrenget enn oppe på ryggen».

Hemnes kommune sier i saksutredningen til beslutningen om å legge saken ut til offentlig ettersyn at løypene så langt det lar seg gjøre, er plassert minst mulig eksponert i landskapet. På de stedene der løypa går høyere, er det andre faktorer som gjør trasé lavt i terrenget uegnet. Videre er det vist til at midlertidige skilt og merking skal fjernes ved stenging av løyper, og at løypene ikke skal kreve terrenginngrep.

Støy

Kravene i lov- og forskriftsbestemmelsen er at kommunen skal ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet, samt at kommunen skal ta hensyn til bl.a. bolig- og hytteområder.

Miljødirektoratet har kommet med et utkast til veiledning om støy i forbindelse med snøscooterløyper. Det er i utkastet gjort oppmerksom på at det kan komme justeringer i veilederen med tanke på grenseverdier, avstander, anbefalte fartsgrenser med mer. Fylkesmannen legger utkastet til grunn, men gjør oppmerksom på at eventuelle justeringer kan medføre at vi endrer oppfatning om hvilke løyper som kan aksepteres.

I tabell 3 i Miljødirektoratets utkast til veileder er det angitt sjablongverdier som viser minste avstand i meter fra senterlinje til ytterkant av rød og gul sone ved ulike hastigheter. Det er angitt grenseverdier for friluftsområder som er verdsatt som svært viktig eller viktig (40 dB L_{5AF}). For støyømfintlige bygninger ved 60 km/t er grensen for gul sone 150 m og for rød sone 50 m. Ved 20 km/t er grensen for gul sone 50 m og for rød sone 20 m.

Det følger av utkastet til veileder at avstandene i tabell 3 bør benyttes av kommunene for å finne minsteavstand fra traséen til støyømfintlige bygg og stille områder, hvor en ikke behøver supplerende støyberegninger. I utkastet er det understreket at kommunene anbefales å legge anslagene på 60 km/t til grunn i planleggingen. Der snøscootertraséen kommer innenfor anbefalte minsteavstander i tabell 3, bør det i henhold til veilederen utarbeides støysonekart vist i fire meters høyde. For områder som grenser inntil støyømfintlige bygg skal det utarbeides en gul og en rød støysone. For friluftslivsområdene skal det bare beregnes en sone (gul sone). I tillegg skal det skrives et kort notat som beskriver støykonsekvensene av løypene. Hvis anbefalte støygrenser overskrides, må dette bemerkes og en omlegging av traséen bør vurderes. Hvis en ikke får til en omlegging, bør det settes tidsbegrensning for bruken av løypene, eventuelt vurderes om andre støydempende tiltak kan være aktuelle.

Kommunen skriver at en bolig og en fritidsbolig vil bli liggende i rød sone. For boliger og fritidsboliger i gul sone, er det vist til at stedvis nedsatt fartsgrense blir benyttet som et avbøtende tiltak.

Hemnes kommune har laget støysonekart, hvor det etter det Fylkesmannen kan se er avstandene i tabell 3 i utkastet til veileder som er tegnet inn. Vi har behov for å presisere at dette ikke er et støysonekart, men mer et kart som viser hvor det er behov for beregninger og nærmere vurderinger.

Det bør ifølge utkastet til veileder være et absolutt krav om ikke å etablere løypa nærmere støyfølsomme bygg enn de avstandene som fremgår av tabellen for rød sone.

Det følger av T-1442/2012 (retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging) at hovedregelen i den røde sonen er at bebyggelse med støyfølsom bruksformål skal unngås, mens den gule sonen er en vurderingssone hvor ny bebyggelse kan oppføres dersom det kan dokumenteres at avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold. I dette tilfellet blir det slik at løyper kan tillates lagt slik at støyfølsom bebyggelse blir liggende i gul sone dersom avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold.

I direktoratets utkast til veileder er det dessuten sagt at kommunen når det gjelder fritidsboliger bør vurdere å sette strengere støykrav til den enkelte hytte eller hyttefelt som i dag har et godt lydmiljø. Dette under henvisning til at mange oppsøker hytter og fritidsboliger for å kunne oppleve stillhet og ro. Hemnes kommune har ikke foretatt noen vurderinger av dette, og vi forutsetter at dette gjøres i det videre planarbeidet.

Hemnes kommune har i konsekvensutredningen for to av de alternative løypene (3 og 5) angitt at området per i dag er preget av mye scootertrafikk. Fylkesmannen har generelt problemer med at mye snøscootertrafikk i dag skal benyttes som argument for å tillate etablering av løyper for rekreasjonskjøring. Eksisterende snøscootertrafikk skal ikke være knyttet til rekreasjon/turkjøring, men ha et eller annet nytteformål. Vi tenker i utgangspunktet at kommunen dersom det er mye nyttekjøring i et område i dag, kanskje bør være varsom med å øke støyen i området ved å fastsette løyper der. Dette gjelder i alle fall dersom det er støyfølsom bebyggelse i området, men også av hensyn til naturmangfoldet. Det følger av naturmangfoldloven § 10 at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Vi viser for øvrig det som er sagt under hvert enkelt alternativ når det gjelder bl.a. støy i friluftslivsområder og nær bygninger med støyfølsom bruk.

Landbruk

I beskrivelsen fra kommunen står det at noen av løypene delvis er lagt over jordbruksarealer, men at kommunen vurderer konsekvensene for jordbruket som små. Jordbruksarealer er definert som fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeiter. En offentlig scooterløype vil føre til mye kjøring i løypetraseen, og dette vil kunne bidra til islegging av løypetraseen og dermed redusere/skade avlingen påfølgende vekstsesong. Ved å ha løypene åpne helt til 5. mai, vil faren for skader på jordbruksarealene øke.

Fylkesmannen oppfordrer kommunen i størst mulig grad til å legge løypetraseene utenom dyrka jord, eller i utkanten av jordbruksarealer. Det er dessuten viktig at tenkt parkering og av-/pålossing av scooter ikke legges slik at dyrkajord blir unødvendig belastet. Løypetraseen bør derfor ende ved en parkeringsplass eller naturlig av-/pålossingsplass for scooter, som ikke er jordbruksareal. I høringsforslag er det særlig følgende løypetraseer der jordbruksarealer blir berørt:

- Nr 7 Bryggfjelldalen

- Nr 8 Bleikvasslia. Her kan det også se ut som om en av-/pålossingsplass ligger på jordbruksareal
- Nr 5 Kongsdalen
- Nr 9 Ved Istermyra

Mange grunneiere leier bort jorda i henhold til jordlovens § 8 om driveplikt. Bortleie skal skje gjennom en 10-års leiekontrakt, som utleier ikke kan si opp i leieperioden. Dersom grunneier tillater løypetraseer på dyrka jord som leies bort – og denne bruken viser seg å være skadelig for jordbruksproduksjonen, kan det også oppstå privatrettslige tvister mellom utleier og leietaker av jordbruksarealet.

Vi minner for øvrig om at løyper som går gjennom plantefelt (skog) ikke bør skade feltet i form av at det må hugges trase eller at løypene bidrar til at foryngelsen av feltet ødelegges.

Sikkerhet

Kommunen skal ved fastsetting av løypene ta hensyn til sikkerheten for dem som kjører og andre. Dette følger av motorferdselloven § 4 a og forskriften.

Det er i departementets merknader til forskriftens § 4a sagt følgende om kravet om å ta hensyn til sikkerheten:

«Kravet om å ta hensyn til sikkerhet innebærer blant annet at løypene ikke bør legges i skredutsatte områder eller bratt terreng. I forbindelse med snøskred nyttes gjerne begrepet «bratt terreng» for terreng brattere enn 30°. De aller fleste snøskred utløses i områder brattere enn 30°. Snøskred kan imidlertid unntaksvis også starte i moderat bratt terreng (25–30°), særlig ved dårlige vær- og stabilitetsforhold. Med «skredutsatte områder» menes områder som kan nås av snøskred som enten er fjernutløst, utløst av andre, eller naturlig utløste, altså utløpsområder for skred. Det anbefales at kommunene benytter tilgjengelige kartdatabaser, eksempelvis fra NGI, for å unngå å legge løyper i bratt eller skredutsatt terreng.

Enkelte terreng som er markert i kart som utløpsområder for skred kan være relativt trygge under normale forhold, men skredutsatt under særlig dårlige og ustabile forhold. Dersom løyper unntaksvis anlegges slik at de krysser steder som kan være skredutsatte under særlig ustabile forhold, kan det være behov for å gjøre snøscooterførere oppmerksom på dette gjennom overvåkning og varsling, stengning, skilting eller generelle advarsler. Departementet anbefaler at kommunene involverer personer med snøskredfaglig kompetanse for å vurdere skredsikkerheten for foreslåtte løyper.

Kommunen må også ta hensyn til andre lokale forhold som kan representere en fare ved snøscooterkjøring, f.eks. små brattheng og kløfter, usikker is, vertikal og horisontal kurvatur, siktforhold, værforhold, påkjøringsfarlige objekter og lignende».

Det fremgår av saksfremlegget ved kommunens beslutning om å legge saken ut til offentlig ettersyn at foreslåtte traséer er sjekket opp mot aktsomhetskartene på www.skrednett.no. I konsekvensutredningen er det for flere av løypene angitt at de blir berørt av «aktsomhetsområde for snøskred, utløsnings/utløpsområde».

Fylkesmannen finner grunn til å stille spørsmål ved hvorvidt dette innebærer at de aktuelle løypene er plassert i områder som er skredutsatt bare under særlig dårlige og ustabile forhold, eller om de er skredutsatt også under normale forhold.

NVE har i brev av 10. april 2014 sagt en del om hensynet til skredfare ved planlegging av kommunale snøscooterløyper. Brevet gjaldt forsøksordningen som ble avvirket, men vi antar at mye av veiledningen også kan legges til grunn nå. Det er bl.a. sagt at aktsomhetskartene som brukes i planarbeid ikke er laget for å identifisere alt terreng som kan være skredutsatt ved særlig dårlige og ustabile forhold. Terreng på mellom 25 - 30° betraktes bl.a. ikke som løseområder i disse aktsomhetskartene.

Vi tolker departementet i kommentarene til forskriften § 4a dithen at det bare unntaksvis skal anlegges løyper som krysser steder som kan være skredutsatte under særlig ustabile forhold. Dette innebærer etter vår oppfatning at kommunen bør være enda mer tilbakeholden med å anlegge løyper i områder som er skredutsatt også under forhold som ikke er «særlig ustabile».

Vi forutsetter at kommunen i det videre arbeidet går inn på hvor stor skredfare det faktisk er i de ulike områdene, og redegjør for hvilken kompetanse som foreligger når det gjelder vurderingene. Det fremgår ikke hvorvidt kommunen har involvert personer med skredfaglig kompetanse for å vurdere forsvarligheten i å legge løyper i de aktuelle områdene. Det bør også opplyses hvordan kommunen i praksis skal sørge for at de aktuelle områdene blir overvåket og stengt når det er behov for dette, herunder at det varsles om snøskredfare og stenging.

Kommunen plikter ved fastsettingen av løypene å ta hensyn til sikkerheten til de som kjører og andre, og Fylkesmannen har problemer med å se hvorvidt det er tatt slike hensyn i tilstrekkelig grad.

Mange av løypene går dessuten ifølge kommunen over regulerte vann med fare for usikker is. Også her bør det redegjøres for hvilke rutiner kommunen ser for seg for at sikkerheten skal være tilstrekkelig ivaretatt hele perioden hvor løypene er åpne.

Fylkesmannen ser for seg at det vil bli krevende for kommunen å ha tilstrekkelig oppfølging til at sikkerheten blir ivaretatt når løyper legges i områder som er skredutsatt og hvor usikker is kan forekomme. Det må være et grunnleggende hensyn at løyper skal være sikre å bruke.

Inngrepsfrie områder

Sammenhengende naturområder med et urørt preg er viktige for naturmangfold, friluftsliv og landskapsopplevelse og har betydning for samfunnets evne til klimatilpasning. Det er positivt at Hemnes kommune har dette med som en del av sin konsekvensutredning, men vi kan ikke se at det er tillagt særlig vekt at løypene noen steder legges gjennom områder med urørt preg.

Bestemmelser om bruken av løypene

Kommunestyret skal i henhold til motorferdselforskriften § 4a andre ledd, fjerde punktum «i forskrift gi bestemmelser om bruken av løypene, herunder om kjørefart og kjøretider».

Hemnes kommune har laget utkast til forskrift med slike bestemmelser, som i stor grad setter de nødvendige begrensninger. Vi har følgende innspill til noen av de foreslåtte bestemmelsene:

§ 3 Åpning og stenging av løypenettet

Fylkesmannen vil anbefale at det under bokstav k) angis nærmere hva som menes med «helg» og «hele påsken». Forskriften bør angi dag og klokkeslett for når helga starter og slutter, og det samme gjelder påsken.

§ 8 Parkering og rasting

Hemnes kommune legger opp til at det i soner hvor det er skiltet er tillatt å parkere inntil 30 meter fra senter av løypa på begge sider for rasting. Fylkesmannen er tilfreds med at det ikke gis en generell adgang til å raste utenfor løypa, og at kommunen forholder seg til de 30 meter som det ikke anbefales at en overskrider. Vi savner imidlertid at det i bestemmelsene eller konsekvensutredningen angis hvilke soner hvor rasting er tillatt.

Rasting bør særlig unngås i områder hvor løypene kan være til ulempe for bl.a. reindrift, tradisjonelt friluftsliv, naturmangfold, bolig- eller fritidsbebyggelse.

Det er særlig viktig at det langs Bjerkadalen naturreservat fremgår klart at det ikke er tillatt å kjøre utenfor løypa for å raste. Motorferdsel i reservatet er forbudt.

Krav om samtykke fra berørte grunneiere

Kommunen kan i henhold til forskriften § 4a sjuende ledd ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket.

Merking av løypene

Kommunen har det overordnede ansvaret for at løypene er tilstrekkelig merket, jf. forskriften § 4a andre ledd, sjette punktum. Departementet har i merknadene til bestemmelsen sagt følgende:

«Av sikkerhetshensyn er det nødvendig at løypene merkes. Dette sikrer også at de som kjører holder seg i traséen slik den er bestemt i løypekartet. Kommunen har det overordnede ansvaret for at løypene er tilstrekkelig merket, men kan inngå avtaler med andre aktører om drift og vedlikehold av løypene. Løypene bør merkes med merkestikker som er utstyrt med refleks. Krav til frekvens på merkestikker må vurderes ut hva som er nødvendig med tanke på sikkerhet. Ved merking bør det tas hensyn til om løypa går over eller under tregrensen, kontrastvirkning etc. slik at det ikke er vanskelig å følge merkingen også i dårlig sikt og kritiske situasjoner.

Merkingen av snøscooterløypene skal som hovedregel ikke stå hele året gjennom, men settes ut etter at snøen er kommet om høsten og tas inn før snøen går om våren. I noen områder kan det være aktuelt med fastmerking av snøscooterløypene. Dette er særlig aktuelt i områder hvor løypa går gjennom kalvingsland for reinsdyr. I slike områder kan det være vanskelig å hente inn merkestikkene på våren uten at reinen forstyrres. Slik fastmerking bør komme i stand i et samarbeid mellom kommunen og fylkesmannen».

Vurdering av de enkelte løypene som ønskes fastsatt

Alternativ 1 Bjerkadalen – Gresvatnet

Løypeforslaget går gjennom det som i friluftslivskartleggingen med fokus på vinter er angitt som friluftsområder 9 og 19, begge registrert som svært viktige. Det er i kommunens konsekvensutredning sagt at området for det meste brukes til fjellskiturer og jakt. I området er det også to turistforeningshytter. Store deler av friluftsområde 9 vil bli påvirket av støy fra løypa, og nordre del av friluftsområde 19 vil bli berørt. Kommunen viser til at løypeforslaget i mange år har blitt brukt som fiskeløype, uten at det har skapt nevneverdige problemer for friluftslivet i området.

Fylkesmannen vil presisere at åpne løyper som nå skal etableres, vil måtte antas å bli mer brukt enn isfiskeløypa. Ulempene for friluftslivet antas herfra å kunne bli større ved etablering av åpne løyper. Vi forutsetter at kommunen i det videre arbeidet tar dette med seg.

Videre savner vi en vurdering av betydningen av disse friluftslivsområdene opp mot andre friluftslivsområder i kommunen, jf. kravet i lov og forskrift.

Isfiskeløype i området ble sist fastsatt herfra 16. februar 2015, da fra Bjerkadalen til Vestre Kjennsvatnet (Vasshovudet). Beslutningen om at løypa skulle stoppe ved Vasshovudet, ble tatt etter innspill fra reinbeitedistrikt, turistforeningen og Statskog. Vi forutsetter at disse er gitt anledning til å medvirke i arbeidet med å fastsette lokal forskrift nå, og at kommunen tar hensyn til de innspill som kommer.

Reindrift

Traséen berører flere flyttleier, trekkleier, oppsamlingsområde, vinterbeiter og vårbeiter/kalvingsland. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Avbøtende tiltak med å stenge traséen 15. april mellom Bjerkadalen og krysset ved løypetrasé 2 (Sørskardbekken), er ikke tilstrekkelig for å hindre negative konsekvenser for reindrifta. Løypa vil få negative konsekvenser også videre opp til og over Gresvatnet. Vi mener derfor at hele løypa bør stenges 15. april, i tråd med kommunens forskrift § 3 f.

Naturmangfold

Løpeforslaget går nær Bjerkadalen naturreservat, hvor formålet med vernet er «å bevare et naturområde med sjelden og sårbar natur, med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særlig betydning for biologisk mangfold med en rekke sjeldne naturtyper og arter. Området har en særskilt naturvitenskapelig verdi som representant for de høyereliggende, humide granskogene i regionen».

Verneverdiene vil ikke bli påvirket av at det går en snøscooterløype langs reservatet. Det er imidlertid en klar og viktig forutsetning at det ikke kjøres innenfor grensen til reservatet, og vi forutsetter at kommunen viderefører forslaget om nedsatt fartsgrense og forbud mot rasting utenfor løypa langs reservatet.

Haukugle er observert næringssøkende i området rundt Reinhaugen, og uglas jakt i dette området vil til en viss grad kunne bli forstyrret som følge av den motoriserte ferdselen. Andre rovfuglobservasjoner i dette området synes å ligge såpass langt unna at en ikke anser støy og ferdsel som vesentlige utfordringer.

Området fra sørenden av Vestre Kjennsvatnet og langs Gresvatnet til Spjeltfjelldalsbukta er av geologisk interesse, jfr. publikasjoner i forbindelse med Okstindan Research Prosjekt, jfr. BA00046696. Dette området er videre viktig for fugl, blant annet som hekkeområde for den sårbare berganda og flere nær truede arter. Etter vår vurdering bør løype L1 ut fra de naturfaglige verdiene i området avsluttes ved Klemetbekken. Dette vil også være til det bedre for friluftslivutøvelsen tilknyttet Kjennsvasshytta.

Støy

Løypeforslaget ligger svært nær en bolig og en fritidsbolig på Skruvnagelen, og kommunen angir som avbøtende tiltak en fartsgrense på 20 km/t. For øvrig ligger det en del fritidsboliger i en avstand på 65-150 meter fra planlagt løypetrasé uten at fartsgrensen er redusert eller at andre avbøtende tiltak er angitt.

Også når det gjelder bolig-/hytteområder og støy, bemerkes det herfra at åpne løyper må vurderes på en noe annen måte enn isfiskeløypa når det gjelder bruk og mulige ulemper. Vi forutsetter også her at kommunen i det videre arbeidet tar dette med seg.

Alternativ 2 Tverrå – Kjennsvatnet

Løypeforslaget ligger i ytterkanten av det som i friluftskartleggingen med fokus på vinter er angitt som friluftsområde 19, med verdi svært viktig. I kommunens konsekvensutredning er det vist til at området er innfallsport til Okstindane og Rabothytta, og at snøscootertrafikk kan komme i konflikt med skigående opp anleggsveien. Begynnelsen av traséen går etter den samme løypa som skigående bruker for å komme inn til Okstindan. Som avbøtende tiltak er det angitt nedsatt fartsgrense langs anleggsveien og at stenging av hele eller deler av løypa kan være aktuelt på dager med stor utfart.

Fylkesmannen mener her at kravet i lov og forskrift om at det skal tas særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet, innebærer at snøscooterløype ikke bør etableres slik at den kommer i konflikt med skigående i og til et svært viktig friluftslivsområde. Kommunen bør etter vår oppfatning vurdere betydningen av Rabothytta i friluftssammenheng, og ta stilling til om snøscooterløyper skal tillates slik at de får virkning i området hvor hytta ligger og hvor adkomsten skjer.

Rabothytta ligger etter det Fylkesmannen kan se ca. 1600-1700 meter fra snøscootertraséen. Dette er altså mer enn de 1400 meter som fremgår av tabell 3 i veiledningen ved 60 km/t. Grenseverdiene i tabell 3 er basert på støymålinger utført på enkeltpasseringer, og det er sagt at støynivået ved passering av flere snøscootere samtidig vil øke noe. Videre er det i utkastet til veiledning sagt følgende om utvalgte friluftslivsområder med godt lydmiljø:

«Noen av de svært viktige friluftslivsområdene kan ha spesielt gode kvaliteter som kommunen vil ivareta, for eksempel i forhold til et godt lydmiljø. I slike utvalgte områder er det ønskelig at ingen uønsket lyd påvirker områdene. Kommunene må derfor være oppmerksomme på at lyd fra snøskuter vil kunne være hørbar med en grense på L_{5AF} 40 dB. Hvis kommunen vil ta vare på slike områder bør kommunene beregne større avstand fra kilden enn det som er angitt i tabell 3».

Veiledningen inneholder en graf som illustrerer avstand fra kilden og ned til L_{5AF} 20 dB som tilsier et helt støyfritt område. Teoretiske beregninger viser at det kan være snakk om en avstand på 12 000 meter, men de faktiske forholdene vil kunne avvike vesentlig, avhengig av terreng, meteorologi og kilde.

Det er etter Fylkesmannens oppfatning ønskelig at området rundt Rabothytta er mest mulig støyfritt, noe det ut fra det som er sagt ovenfor står i fare for å ikke bli dersom det etableres snøscooterløype som her foreslått. Også avstand fra løypa til traséen som av mange brukes for å komme seg til hytta, bør være så stor at lyd fra snøscootere ved normale forhold ikke er hørbar. Vi vil vurdere klage dersom kommunen fastsetter den aktuelle løypa.

Reindrift

Traséen berører flere flytt- og trekkleier, vinterbeiter og vårbeiter. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Avbøtende tiltak gjennom kommunens forskrift § 3 e, vil kunne redusere de negative konsekvensene for reindrifta.

Naturmangfold

Utover et moderat konfliktnivå knyttet til støy og rovfugl (jaktfalk, ravn og fjellvåk), synes ikke den her foreslåtte løypetraséen i vesentlig grad å være negativt for kjente naturfaglige forhold.

Alternativ 3 Bleikvasslia – Tustervatnet – Røssvatnet – Tengvassdalen (riksgrense)

Det er i kommunens konsekvensutredning sagt at løypeforslaget går gjennom friluftsområde 15 (svært viktig), og i randsonen på friluftsområde 14 (viktig), 17 (viktig) og 19 (svært viktig). Områdene brukes til skiturer, jakt og mye fiske.

Løypa ligger etter det vi kan se fra Bleikvassli sentrum og til Lille Tustervatnet i det som i vinterkartleggingen er angitt som område 15. I beskrivelsen av dette området er det angitt bl.a. lysløype, skibakke, barnas naturpark, skiturer, fiske og skiaktivitet. Som avbøtende tiltak er det angitt stedvis nedsatt fartsgrense, uten at Fylkesmannen ut fra kartet kan se at fartsgrensen er satt ned annet enn av hensyn til kryssing av vei/løyper.

Fylkesmannen savner her en nærmere vurdering fra kommunen når det gjelder hvordan løypa vil påvirke eksisterende bruk av området, ut fra hvordan løypa blir liggende i forhold til lysløype, skibakke og barnas naturpark. Det bør også sies noe om hvilke alternative områder som finnes til slik bruk i kommunen. Vi er kritiske til at kommunen vurderer å etablere snøscooterløype i det som ser ut til å være et svært viktig nærturområde for innbyggerne i Bleikvasslia, og vil ut fra de nærmere vurderinger kommunen kommer med vurdere å klage.

Løypa på Lille Tustervatnet og Tustervatnet vil berøre friluftslivsområde 14, registrert som viktig og med bruk til skiturer, jakt og mye fiske. Den del av løypa som går over Røssvatnet vil berøre friluftslivsområde 17, registrert som viktig og med bruk familieturer, frikjøring på ski og fiske. På Nordvatnet vil løypa berøre friluftslivsområde 19, registrert som svært viktig og med følgende beskrivelse av friluftsliv: «Fjellskiturer. Ekspedisjoner. Mye bruk av skoler. Flere årlige arrangement. Opplevelser på bre. Toppturer.»

Fylkesmannen savner en nærmere vurdering fra kommunen også om hvordan løypa vil berøre den aktuelle bruken av de forskjellige friluftslivsområdene.

En rekke boliger i Bleikvassli sentrum ligger etter det vi kan se med en avstand på under 150 meter fra foreslått løype, den nærmeste med en avstand på ca. 60 meter. Vi kan av kartet ikke se at farstgrensen er satt ned her. Ved full akselerasjon antar vi at store deler av Bleikvassli sentrum vil bli berørt av støy.

Reindrift

Traséen berører flere flyttleier, trekkleier, oppsamlingsområde, vinterbeiter og vårbeiter/kalvingsland. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Vi mener løypetraséen bør stenges 15. april, i tråd med kommunens forskrift § 3 f, fra Bleikvassli til løypa møter løype 4.

Naturmangfold

Stormyra ved Bleikvassli er en viktig forekomst av naturtypen våtmarksmassiv i mellomboreal og nordboreal sone, jfr. Naturbase. Sammen med Omfløddaven danner massivet her fine hekke- og næringsbiotoper for vadefugler og til dels andefugler. Den sterkt truede arten knekkanda er i observert her i hekketiden, jfr. Artskart. Knekkanda stiller store krav til hekkelokaliteten, ikke minst hva gjelder vegetasjon og skjul. Den foretrekker grunne og vegetasjonsrike ferskvann eller dammer, ofte med lavvoksende kratt og områder med frodige takrørforekomster. Stormyra synes å dekke disse habitatkravene. Arten antas å være sårbar for forstyrrelser. I Norge er knekkanda sjelden, og den observeres helst under ankomsten i april-mai.

Av hensyn til våtmarksmassivet og fuglelivet her er det avgjørende at den delen av løype L3 som berører våtmarksområdet stenges senest 15. april. På grunn av potensiell hekking av den sjeldne knekkanda bør en unngå motorsiert ferdsel etter 1. april.

Konklusjon

Fylkesmannen finner grunn til å stille spørsmål ved hvorvidt det på svensk side her er tillatt med snøscooter. Vi forutsetter at Hemnes kommune har tatt grensekryssingen opp med svenske tollmyndigheter. Dersom kommunen finner grunnlag for å fastsette løypen, forutsettes det at løype L3 som helhet stenges senest 15. april, men hvor den delen av traséen som berører våtmarksområdet «Stormyra» vurderes stengt allerede 1. april.

På SOSI-fila vi har mottatt, er deler av alternativ 3 angitt som 5 Bleikvasslia-Kongsdalen-Røssvatn. Dette må korrigeres.

Alternativ 4 Røssvatnet – Nord-Hattfjelldal

Løpeforslaget innebærer i henhold til kommunens konsekvensutredning ingen stor konflikt i forhold til de interesser Fylkesmannen skal ivareta.

Løypa slik den er tegnet inn, ligger imidlertid for en stor del i Hattfjelldal kommune. Hemnes kommune kan ikke fastsette løype i Hattfjelldal kommune, og vi forutsetter at kartet som fastsettes ikke inneholder løyper i andre kommuner.

På SOSI-fila vi har mottatt, er deler av alternativ 4 angitt som 3 Bleikvasslia-Tustervatn-Røssvatn-Tengvassdalen (riksgrense). Dette må korrigeres.

Alternativ 5 Bleikvasslia – Kongsdalen – Røssvatnet

Også denne løypa går gjennom det som i vinterkartleggingen er angitt som område 15, med lysløype, skibakke, barnas naturpark, skiturer, fiske og skiaktivitet. Som avbøtende tiltak er det angitt delvis nedsatt fartsgrense, uten at Fylkesmannen ut fra kartet kan se at fartsgrensen er satt ned annet enn av hensyn til kryssing av vei/løyper.

Fylkesmannen savner også her en nærmere vurdering fra kommunen når det gjelder hvordan løypa vil påvirke eksisterende bruk av området, ut fra hvordan løypa blir liggende i forhold til lysløype, skibakke og barnas naturpark. Det bør også sies noe om hvilke alternative områder som finnes til slik bruk i kommunen. Vi er kritiske til at kommunen vurderer å etablere snøscooterløype i det som ser ut til å være et svært viktig nærturområde for innbyggerne i Bleikvasslia, og vil ut fra de nærmere vurderinger kommunen kommer med vurdere å klage.

Foreslått løype går ca. 70 meter unna Granskogli gårdstun og Skogly gårdstun, uten at det etter det vi kan se er fastsatt en lavere fartsgrense forbi disse. Fylkesmannen stiller spørsmål ved om kommunen da har tatt tilstrekkelig hensyn til bolig- og hytteområder.

Reindrift

Traséen berører flere flyttleier, trekkleier, oppsamlingsområde og vinterbeiter. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Vi mener løypetraséen bør stenges 15. april, også av hensyn til reindrifta, på grunn av negative konsekvenser for senvinterland.

Naturmangfold

I likhet med L3 går også løype L5 gjennom Stormyrkomplekset, om enn i ytre del av den avgrensede naturtypeforekomsten. Like fullt synes det her berørte området å inneha interessante vannforekomster som kan være verdifulle for våtmarksfugl. Ideelt sett burde snøscootertraséen ikke berøre dette viktige våtmarksområdet, men stenging av løypa senest 15. april vil langt på vei redusere konfliktnivået. Dette vil også være fordelaktig for det sammenhengende våtmarksområde i Kongsdalen og dets fuglfauna, herunder den sterkt kritiske arten åkerrikse.

Konklusjon

Av hensyn til naturmiljø og reindrift bør løype L5 stenges senest 15. april.

Alternativ 6 Straumen – Kjerringnes (grense Hattfjelldal)

Løpeforslaget innebærer i henhold til kommunens konsekvensutredning ingen stor konflikt i forhold til de interesser Fylkesmannen skal ivareta.

Kommunen må være oppmerksom på at løpeforslaget ved grensen til Hattfjelldal ikke møter løpeforslaget som er fremmet av Hattfjelldal kommune. Det er etter det vi kan se ca. 300 meter mellom de to forslagene.

Alternativ 7 Leirbotn – Brygjelldalen – Bleikvatnet – Skardet

Løypa slik den er foreslått, berører det som i vinterkartleggingen er angitt som friluftslivsområde 19, verdisatt som svært viktig. Den går også innom områdene 13 og 16, som begge er viktige friluftslivsområder i henhold til vinterkartleggingen. I beskrivelsen til område 13 er det under friluftsliv angitt bl.a. «gjennomfart til 16 og 19».

På UT.no er det under adkomst vinter for Rabothytta sagt at denne skjer enten fra Leirskarddalen (Tverråga) eller Brygjelldalen (Innerdalen). Startpunktet Innerdalen vil etter det vi kan se også bli påvirket av støy fra snøscooterløypa, da det er snakk om en avstand på 600-700 meter.

Avstanden fra løpeforslaget til Rabothytta er etter det vi kan se ca. 2 000 meter på det korteste. Vi viser til det som er sagt under alternativ 2 når det gjelder at det i området bør være støyfritt.

Det er i kommunens konsekvensutredning sagt at det langs løypa ligger en rekke fritidsboliger og ett gårdstun med avstand på 50-60 meter til løypa. Som avbøtende tiltak er det angitt stedvis nedsatt fartsgrense.

Ved Durmålsvatnet ser det for Fylkesmannen ut til at det ligger fire hytter i en avstand på 50-150 meter fra foreslått løypetrasé. Vi kan imidlertid ikke se at det på kart er angitt noen nedsatt fartsgrense i dette området. Heller ikke i Grøndalen er det angitt nedsatt fartsgrense i området med fritidsboliger i en avstand på 110-380 meter. Fritidsboligen som ligger 110 meter fra løypa, vil bli liggende i gul sone ved en fartsgrense på 60 km/t.

Reindrift

Traséen berører flere flyttleier, trekkleier, vinterbeiter og vårbeiter/kalvingsland. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Vi mener løypetraséen bør stenges 15. april, i tråd med kommunens forskrift § 3 f. I tillegg bør traséen stoppes der den møter løype nr. 8, og ikke gå videre over Bleikvatnet til Skardet.

Naturmangfold

Grøndalselvas delta er i DNS naturbase registrert som et viktig ferskvannsdelta, og får tilført betydelige mengder breerodert materiale fra Okstindbreen. Deltaet er dekt av frodige gras og starrmyrer og vierkjerr, og fungerer sammen med Grønvatnet som en viktig fuglebiotop, særlig for vadefugler. Det er registrert yngling av toppand, enkeltbekkasin og rødstilk i området, og vannet fungerer som myteområde for sjøorre (NT) og siland.

Traséen går gjennom en viktig rikmyrforekomst, samt de lokalt viktige naturtypene «Slåtte- og beitemyr» og «Bjørkeskog med høystauder». Disse vil i liten grad bli negativt påvirket av den motoriserte ferdsele, men hvor evt. fjerning av løvtrær langs traséen utgjør den største innvirkningen. Selv om konsekvensene for de sistnevnte naturområdene er moderate, synliggjør like fullt naturtypene Grøndalens betydning for naturmangfoldet.

Bryggfjellet er fra tidligere registrert som viktig hekkeplass for boltit, som Norge har et spesielt ansvar for, samt fjæreplytt og fjelljo. Disse artene legger egg relativt sent. Den motoriserte ferdsele vil dog kunne virke forstyrrende for fuglene den første tiden etter ankomst.

Konklusjon

Fylkesmannen tilrår ut fra hensynet til friluftslivet og reindriftinteressene i området at det ikke fastsettes forskrift som omfatter alternativ 7. Også hensynet til støyømfintlig bebyggelse langs løypa og Grøndalens betydning for naturmangfoldet tilsier at alternativ 7 tas ut, selv om hensynet til fritidsbebyggelsen til en viss grad kan ivaretas ved at fartsgrensen settes ned flere steder enn det som ligger i forslaget.

I kommunens saksutredning ved utleggelse til offentlig ettersyn er det sagt at denne løypa gjennom Skardet ut fra skredfare skal overvåkes ekstra ved vanskelige værforhold. Fylkesmannen er usikker på om sikkerheten for de som kjører og andre med dette er hensyntatt i tilstrekkelig grad, og vil også av denne grunn anbefale at alternativ 7 tas ut.

Alternativ 8 Bleikvatnet – Bleikvassli

Foreslått løypetrasé går gjennom friluftslivsområde 15, registrert som svært viktig ved vinterkartleggingen. Det framgår av beskrivelsen at det i området er lysløype, skibakke, barnas naturpark og at området benyttes til skiturer, fiske og skiaktivitet. Som avbøtende tiltak er det angitt stedvis nedsatt fartsgrense, uten at Fylkesmannen ut fra kartet kan se at fartsgrensen er satt ned annet enn av hensyn til noe bebyggelse og kryssing av vei/løyper.

Fylkesmannen savner her en nærmere vurdering fra kommunen når det gjelder hvordan løypa vil påvirke eksisterende bruk av området, ut fra hvordan løypa blir liggende i forhold til lysløype, skibakke og barnas naturpark. Det bør også sies noe om hvilke alternative områder som finnes til slik bruk i kommunen. Vi er kritiske til at kommunen vurderer å etablere snøscooterløype i det som ser ut til å være et svært viktig nærturområde for innbyggerne i Bleikvassli, og vil ut fra de nærmere vurderinger kommunen kommer med vurdere å klage.

Det er i kommunens konsekvensutredning sagt bl.a. at avstanden til to eneboliger i Gruvakrysset er 70-120 meter, og at det i Kjøkkenbukta ligger tre fritidsboliger med avstand 120-640 meter fra løypa. Som avbøtende tiltak er det angitt stedvis nedsatt fartsgrense. Fylkesmannen kan imidlertid ikke av kartet se at fartsgrensen er satt ned ved Kjøkkenbukta.

I Hølbekklia er det en del bebyggelse, hvor det ser ut til at den nærmeste bebyggelsen ligger ca. 280 meter fra løypetraséen. Vi ser for oss at bebyggelsen kan bli plaget av støy som følge av at den ligger forholdsvis nær en del av løypa som ligger mellom en sone med fartsgrense 20 km/t og en med 40 km/t. Akselerasjon medfører betydelig høyere støynivå enn det kjøring i jevn fart gjør. Denne ulempen forsterkes av at området også vil bli utsatt for støy ved akselerasjon i begynnelsen av løypa angitt som alternativ 3, ved oppstart ved Bleikvassli sentrum. Vi forutsetter at kommunen vurderer dette.

Reindrift

Traséen berører flytt- og trekklei, oppsamlingsområde, vinterbeiter og vårbeiter/kalvingsland. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Vi mener løypetraséen bør stenges 15. april, i tråd med kommunens forskrift § 3 f.

Naturmangfold

Alternativ 8 berører i likhet med deler av L3 sentrale deler av Stormyra ved Bleikvassli. Kommunen burde her ha vurdert alternativer som går utenom våtmarksområdet, jfr. naturmangfoldloven § 12. Stenging av traséen senest 15. april vil kunne være tilstrekkelig for å unngå vesentlige forstyrrelser på fugler i området. Vi anmoder likevel at løypa gjennom våtmarksområdet stenges senest 1. april.

Konklusjon

Av hensyn til naturmiljø og reindrift bør løype L5 stenges senest 15. april. Imidlertid bør løypa fortrinnsvis stenges senest 1. april.

Alternativ 9 Dammen – Korgfjellet

Løypeforslaget går gjennom det som ved kartlegging og verdisetting av friluftsområdene for vinter er benevnt som område 12, et svært viktig friluftslivsområde. Det er i beskrivelsen av området sagt følgende om friluftsliv: «*Tidvis meget stor skiaktivitet. Oppkjørte spor. Familieturer. Fjellskiturer. Fiske. Jakt. Lysløype. Skiløp*».

Videre går forslaget gjennom område 14, verdsatt som viktig friluftslivsområde. Friluftslivet i området er angitt som skiturer, jakt og mye fiske.

Som avbøtende tiltak er det i kommunens konsekvensutredning angitt nedsatt fartsgrense på første del av løypa fra Korgfjellveien til Flatmoen, samt stenging av løypa i helger, helligdager og hele påsken. I forslaget til bestemmelser er det angitt at løypa stenges senest den 15. april av hensyn til naturmangfold og reindrift, og i tillegg hver helg fra 1. mars,

helligdager og hele påsken av hensyn til friluftsjnteresser. Kommunens konklusjon er at konfliktnivået etter avbøtende tiltak vurderes å være akseptabel.

I kommunens oppsummering om friluftsområder og støy er det sagt at Korgfjellet er det friluftsområdet som blir brukt mest om vinteren. Bruken er størst etter at veien er frest opp til parkeringsplasser og toppen. Dette bruker å skje før påske, så bruken er spesielt stor i påska. Området blir også mye brukt av personer som ikke er lokale. Periodevis stenging er med på å gjøre konflikt med friluftsområdene mindre.

Fylkesmannen er enig med kommunen i at konflikten blir mindre som følge av foreslått bestemmelse om stenging av løypa av hensyn til friluftsjnteresser, men kommunens beskrivelse av området tilsier etter vår oppfatning at konflikten uansett er så stor at løypa ikke bør fastsettes. Når dette er det friluftsområdet i kommunen som blir mest brukt om vinteren, tilsier kravet om at det skal tas særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet at løype ikke kan etableres slik at området påvirkes.

Fylkesmannen mener for øvrig at foreslått bestemmelse når det gjelder stenging er for lite presis, jf. våre merknader knyttet til den aktuelle bestemmelsen.

Ved Gulltjønna ligger det en fritidsbolig som vil komme ca. 90 meter fra foreslått løypetrasé, uten at fartsgrensen er satt ned forbi denne. Fartsgrensen er heller ikke satt ned forbi Tverrberget, hvor det ligger hytter med en avstand på ca. 80 meter til løypetraséen. Fylkesmannen finner også her grunn til å stille spørsmål ved om det i tilstrekkelig grad er tatt hensyn til bolig- og hytteområder.

Reindrift

Traséen berører flytt- og trekkleier, vinterbeiter og vårbeiter/kalvingsland. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil kunne få store negative konsekvenser for reindrifta. Tidlig stenging (15. april) vil kunne redusere de negative konsekvensene for reindrifta. Vi mener imidlertid at på grunn av samlet belastning for reindrifta i området, og at Korgfjellet er Røssåga siidas viktigste kalvingsland, bør traséen tas ut av planforslaget.

Naturmangfold

Ved Tosbotnåsen går den foreslåtte løypetraséen gjennom en viktig kalkskogforekomst. Floraen er svært rik her. Storvokst, glissen bjørkeskog dominerer størstedelen av det vestlige området. Kalkskog er en sjelden naturtype og kan huse mange sjeldne, trua og sårbare arter. I tillegg til karakteristiske karplantearter for slike kalkskoger, har flere sopparter sine viktigste forekomster her. Mange danner mykorrhiza med trær. Etter vår vurdering betinger fastsettelsen av trasé gjennom denne naturtypeforekomsten enten dokumentasjon om at det ikke er behov for fjerning av trær, eller at felling/fjerning av enkelttrær ikke er til skade for krevende og/eller sjeldne arter tilknyttet kalkskogen.

Konklusjon

Fylkesmannen fraråder ut fra dette kommunen å fastsette løype med alternativ 9, og vil vurdere å klage dersom løype fastsettes som nå foreslått.

Alternativ 10 Bjerka – Store Målvatn

Løypeforslaget går fra Bjerka til Vekthaugkråa gjennom friluftsområde 8, registrert som viktig og hvor det i beskrivelsen er oppgitt lysløype og familieskiturer. Det er i kommunens konsekvensutredning angitt nedsatt fartsgrense til 30 km/t på første del av løypa fra Bjerka

som avbøtende tiltak. Fylkesmannen savner en beskrivelse av hvor de mest benyttede områdene befinner seg i forhold til løypeforslaget, og en nærmere vurdering fra kommunen om hvordan disse områdene blir berørt. Det må beskrives hvilke tilsvarende friluftslivsområder som finnes, og da tas spesielt hensyn til betydningen av å ha et nærturområde for befolkningen i Bjerka.

Siste del av løypeforslaget passerer gjennom friluftsområde 9, registrert som svært viktig. I beskrivelsen er det under friluftsliv angitt helgeturer, fiske og gjennomfart mot høgfjellet, og området scorer høyt på bruksfrekvens. Vi savner også her en beskrivelse av hvordan dagens bruk vil bli påvirket av løypeforslaget.

Reindrift

Traséen mellom berører flytt- og trekkleier, oppsamlingsområde, vinterbeiter og vårbeiter/kalvingsland. Traséen påvirker negativt reindriftas særverdiområder og vil få store negative konsekvenser for reinbeitedistriktet. Vi mener løypestraséen bør stenges 15. april, også av hensyn til reindrifta, i tråd med kommunens forskrift § 3 f.

Konklusjon

Fylkesmannen fraråder kommunen å fastsette løype som går gjennom områder som er så viktige for friluftslivsinteressene og for reindriftsnæringa.

Vi er også kritiske til at løypas start er plassert så nær bebyggelsen i Bjerka, herunder 100 meter fra en barnehage. Fartsgrensen er riktignok foreslått satt ned til 30 km/t, men vi er redd for at støyømfintlig bebyggelse uansett kan bli utsatt for støyplager som følge av løypeforslaget.

Vedtak og kunngjøring

Det skal ved kommunens vedtakelse av kart og forskrift fremgå hvordan innkomne uttalelser til forslaget og konsekvensene av snøscooterløyper med bestemmelser har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt.

Kommunens vurdering av hensyn kommunen plikter å ta, skal også framgå av vedtaket.

En god begrunnelse er viktig, blant annet fordi vedtaket kan påklages.

Kommunen skal kunngjøre vedtak av kart over snøscooterløyper med bestemmelser som beskrevet i plan- og bygningsloven § 12-12 fjerde og femte ledd. I tillegg gjelder forvaltningslovens krav til kunngjøring i §§ 38 og 39, hvor det bl.a. kreves av forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Klageadgang

Det følger av forskriftens § 4a åttende ledd at kommunestyrets vedtak om snøscooterløyper kan påklages til fylkesmannen. Forvaltningsloven kapittel VI gjelder, men vedtaket vil bare kunne påklages av grunneiere og rettighetshavere til eiendommer i løypenes influensområde, Sametinget og berørte reinbeitedistrikt, organisasjoner hvis interesser blir berørt av snøscooterløypene, nabokommuner og berørte statlige og regionale organer.

Det er i proposisjonen pkt. 5.1.3 sagt at bestemmelsen om klagerett avløser forslaget i høringen om innsigelser. Videre er det sagt følgende: «*Berørte statlige og regionale organer vil som utgangspunkt kunne klage der de samme forhold kunne gitt grunnlag for innsigelse,*

det vil si når det gjelder spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde. Støy og andre negative virkninger for lokalt friluftsliv kan være grunnlag for klage».

Vi viser til det vi har sagt innledningsvis i dette brev når det gjelder hva som vil være grunnlaget for en klage herfra.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Tore Vatne
seksjonsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.